

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10, 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 96/19 и 110/19) и член 22 став 1 од Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 42/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16, 67/17, 64/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 229/20), министерот за образование и наука ја донесе наставната програма по наставниот предмет **турски јазик и литература** за **III (трета)** година образование од средното стручно образование со четиригодишно траење.

Devlet İdare Organlarının Teşkilatı ve Çalışmasına İlişkin Kanununun 55. maddesinin 1. fıkrasına dayanarak ("Makedonya Cumhuriyeti Resmi Gazetesi" no. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10, 51/11 ve "Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Resmi Gazetesi" No. 96/19 ve 110/19) ve Ortaöğretim Kanununun 22. maddesinin 1. fıkrası ("Makedonya Cumhuriyeti Resmi Gazetesi" No. 44/95, 24/96) , 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81 /08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 42/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14 , 135/14, 10/ 15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16, 67/17, 64/18 ve 229/20 sayılı "Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Resmi Gazetesi"), Milli Eğitim ve Bilim Bakanı, dört yıl süreli orta mesleki eğitimin **III. (üçüncü)** yılı için **Türk dili ve edebiyatı** dersi öğretim programını kabul etti.

EĞİTİM VE BİLİM BAKANLIĞI
EĞİTİMİ GELİŞTİRME BÜROSU

III - Sınıfların Tüm Meslek / Bölümleri İçin

Modüler Olarak Tasarlanmış

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ

Öğretim Programı

Üsküp, 2023

Öğretim programının adı	Türk Dili ve Edebiyatı
Öğretim programının türü	Zorunlu
Öğretim programının kredi değeri	7 (yedi) ECVET kredisi (5 kredi + 2 ek kredi) Beş sayısı, Ortak Genel Eğitim modülü çerçevesinde bu konudaki derslere katılarak, derslere girerek ve öğretme-öğrenme sürecine katılarak kazanılan kredileri gösterir. Ek iki kredi, öğrencilerin ders saatleri dışında ve bu konuda bilgi edinme işlevinde gerçekleştirdiği öğrenme ve etkinliklerle ilgilidir. İki kredi, 50 saatlik öğrenci etkinliklerini içerir - 10 saat alıştırma ve yazılı çalışmalara hazırlık, 20 saat okuma çalışmaları ve işleme için okumalar, 20 saat bağımsız çalışma - sözlü ve yazılı sunumların hazırlanması, ev ödevi, kompozisyon hazırlama.
Meslek	Tüm meslekler
Sektör	Tüm sektörler
Eğitim profili	Tüm eğitim profilleri
Ünvan ve yeterlilik düzeyi	Tüm nitelikler IV (dördüncü) seviye
Eğitim yılı	III (üçüncü)
Öğretim programın uygulanması için haftalık/yıllık ders sayısı	3/108
Öğretim programının amaçları	Öğrenci şunları yapabilir: - bir iletişim aracı olarak Türk standart dili hakkındaki bilgileri genişletmek ve derinleştirmek; - edinilen bilgiyi uygun bir dil bağlamında seçmek, özetlemek ve uygulamak; - sestem cümleye dil birimlerinin düzenini ve bağlantısını temsil etmek ve bunların dil iletişimindeki önemini vurgulamak; - Türk standart diline özgü dil kurallarını ve yapılarını sözlü ve yazılı ifadede uygulamak; - farklı yazarlardan, dönemlerden ve yönlerden edebi eserlerin bağımsız analizi ve yorumlanması için becerileri uygulamak;

	- edebî eserlere, problem durumlarına, sosyal ve sanatsal-kültürel olgu ve olaylara kendi tutum ve düşünceleri üzerinden eleştirel ve tartışmacı bir şekilde değer biçebilmek.
Öğretim programının modüler üniteleri	<ul style="list-style-type: none"> • DİL • EDEBİYAT <p><i>Not: Dil ve Edebiyat modülleri yani her iki modülün içerikleri birbiri ile birleştirilmelidir. Bu hem konunun genel amaçları ile ilgili bir bütün oluşturacak hem de öngörülen sonuçlara verilen kriterler üzerinden ulaşılabilecektir. Her sınıf, elde etmek için kendi sonucuna sahip olmaya devam edecek ve içinde bir veya diğer modülden önceden çalışılmış içerikleri yeni içeriklerle birleştirecektir. Aynı zamanda verilen içeriğin iyi bir düzen ve organizasyonunun yanı sıra, uygun etkinlik seçiminin, derslerin gerçekleştirilmesini yani, öğretme ve öğrenme başarısını etkileyeceğini hatırlatırız.</i></p>
Materyal-teknik ve mekansal koşullar	Türk dili ve edebiyatı konusundaki hedeflere ulaşmak için, bir ofiste veya sınıfta öğretim yardımcıları, kütüphane kitap koleksiyonu, internet erişimi, bilgisayar ekipmanı, LCD projektör sağlamak gerekir. Müfredatın başarılı ve tam olarak uygulanabilmesi için, öğrencilerin etkinlik, gösteri ve şenliklere katılacağı, ders(ler)in uygulama yerini değiştiren etkinliklerin (kültür ve bilim kurumları) düzenlenmesi gerekmektedir: edebiyat, tiyatro ve sinema.
Normatif öğretim kadrosu	<p>Öğretim programı, çalışma gruplarını tamamlayan kişiler tarafından uygulanır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Filoloji Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitim Bölümü- Öğretmenlik Programı, VII/1 veya 240 AKTS

Modül Ünitenin Adı: DİL

S. No.	Kazanımlar	İçerik ve Kavramlar	Açıklamalar, Aktiviteler / Etkinlikler ve Yöntemler	Değerlendirme kriterleri *
1. TÜRK DİLİ TARİHİ				
1.1.	Genel olarak dili tanımlamak; Dili iletişim için kullanılan bir işaret sistemi olarak açıklamak; Dil ve kültürün ortak özelliklerini bilmek; Konuşma ve yazı dilini kavramak ve karşılaştırmak.	Dilin tanımı Dil ve kültür ilişkisi Kavramlar: Dil Kültür Konuşma dili Yazı dili	Etkinlik Örnekleri: Dil, milleti oluşturan özelliklerin başında gelir. Bir milletin dili; onun tarihi, dini ve kültürüyle iç içedir. Dil, milleti meydana getiren bireyler arasında ortak duygu ve düşünceler meydana getirir. Dilin toplum hâlinde yaşamdaki önemi, insanın dille düşündüğü, dille hissettiği; dilin kültür alanının oluşmasını sağladığı hakkında konuşma yapmaları istenir. Dili temel iletişim aracı olarak tanımlar. Jestleri, yüz ifadelerini, beden dilini, sembolleri ve sinyalleri ise bilgi iletme ve bilgi almada yardımcı olarak tanımlamaları istenir. "Dil nedir?" konusu üzerine araştırma yaptırılır. Öğrenciler dil-kültür ilişkisini araştırırlar. Dil ve kültür, geçmiş ile gelecek arasında bir köprü vazifesi görür. Bir toplumun oluşmasında ve ayakta kalmasında ortak dil ve kültürün önemli bir payı vardır. Dil ve kültür bir toplumun yaşayış biçiminden önemli izler taşır. Dil ve kültür bir milletin en önemli ortak özelliklerindedir. Kullanımdan kaynaklanan dil farklılıklarını açıklar. Öğrenciler, yazı dili ile konuşma dili arasındaki farklılıkları araştırırlar. Araştırma sonuçlarına ait düşüncelerini ifade eden yazılar kaleme alır, yazdıklarını arkadaşlarına okurlar. Konuşma ve yazı dili arasındaki farkı sezme etkinlikleri yaptırılır.	Öğrenci şunları yapabilir: 1.1.1. Dilin tanımını ve kültürle ilişkisini kavrar. 1.1.2. Dilin gelişmiş bir iletişim aracı ve seslerden oluşmuş bir anlaşma sistemi olduğunu kavrar; 1.1.3. Yazı dili ile konuşma dili arasındaki farkları açıklar; 1.1.4. Yazı dilinin ortak kültür dili temelinde şekillendiği, ilmi dilin de yazı dili üzerine kurulduğunu bilir; 1.1.5. Konuşma dilinde ses tonu, söyleyiş tarzı ile el, yüz ve vücut hareketlerinin de rolü olduğu açıklar;

Değerlendirme kriterlerinin belirlendiği öğrenme kazanımlarına ulaşmak için standartlar/yönergeler sunulmuştur.

			Yöntemler: Etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösteri/demonstrasyon yöntemi; metin yöntemi; karşılaştırma yöntemi.	1.1.6. Tarih boyunca kendilerine özgü kültürü, edebiyatı ve medeniyeti olan milletlerin yazı dili olduğu belirtir.
1.2.	Türk dilinin tarihî gelişimini dönemlere ayırmak; Türkçesinin dünya dilleri arasındaki yeri, bağlı olduğu dil ailesi hakkında bilgi sunmak; Tarih boyunca Türklerin kullandıkları alfabeleri özetlemek; Türklerin yaşadıkları bölgeler hakkında açıklamalarda bulunmak.	Türk Dili Türkçenin tarihî gelişmesi Kavramlar: Türkçenin tarihî dönemleri Türkçe ve Altay dilleri Türkçenin yayıldığı coğrafya Türkler tarafından kullanılan alfabeler	Etkinlik Örnekleri: Türkçenin köken bakımından Altay dilleri arasında yer aldığı, yapı bakımından eklemeli bir dil olduğu belirtilerek, Türkçenin ana dili olarak kullanımının yaygınlığına dikkat çekilir. Türkçenin coğrafyası üzerinde durulur. Dil grupları ve dil aileleri arasındaki farkı ayırt etme etkinliği yaptırılır. Yöntemler: Tarihi çizelge yöntemi, görsel-işitsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma – sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; metin yöntemi; karşılaştırma yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 1.2.1. Türk dilinin dönemlerini araştırır, her dönemin ayırıcı özelliklerini belirler; 1.2.2. Türkçenin dünya dilleri arasındaki yerini belirler; 1.2.3. Türkçenin yayıldığı coğrafyayı tanır; 1.2.4. Tarih boyunca Türklerin kullandıkları alfabeleri bilir.

1.3.	Dilin iki cephesinin olduğunu açıklamak; Yazı dili ve konuşma dilini ayırt etmek, aralarındaki farkları sezme; Coğrafi ve siyasi ayrımdan kaynaklanan farklılıkları belirlemek.	Türkçenin özellikleri Kavramlar: Konuşma dili Yazı dili	Etkinlik Örnekleri: Dilimizin özellikleri ile örnekler sunulur. Kelime dağarcığı yazı diline göre sınırlı olan ve günlük hayatta kullanılan doğal dile konuşma dili denir. Bir ülkede resmi dil olarak kabul edilen ve her alanda aynı kurallarla kullanılan dile yazı dili denir. Sözlü ve yazılı iletişim arasındaki fark açıklanır ve her iki türden örnekler vermeye çalışılır. İletişimin ne zaman standart/edebi dilde, ne zaman konuşma dilinde olduğu tanımlanır. Bir ülkedeki ağızlardan birinin çeşitli sebeplerden ortak kültür dili durumuna geldiği, ortak kültür dilinin ülkenin resmî dili olduğu vurgulanır. Öğrenciler Türkçenin özelliklerini araştırırlar. Yöntemler: Etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösteri/demonstrasyon yöntemi; metin yöntemi; karşılaştırma yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 1.3.1. Dilimizin özelliklerini kavrar; 1.3.2. Konuşma dili ve yazı dili arasındaki farkları bilir; 1.3.3. Sözlü ve yazılı iletişimde Standart Türkçeyi kullanır; 1.3.4. Bir ülkede bir yazı dili varken birden fazla konuşma dili olduğunu örnekler vererek açıklar. 1.3.5. Dilin, coğrafi ve siyasi ayrımdan kaynaklanan farklılıklarını bilir.
------	---	--	---	---

14.	Konuşma dilini kavramak; Standart dilin resmi olmayan bir biçimi olarak yerel dili (ağız) standart Türk dilinden (sözlü ve yazılı) ayırt etmek; Kelimleri standart dile göre doğru şekilde vurgulamak; Standart dil, ağız, şive, lehçe ile argo, jargon özelliklerini ve önemini belirlemek.	Konuşma dili ve şekilleri Standart dilin tanımı Kavramlar: Lehçe Şive Ağız Argo Jargon Standart dil	Açıklama: Kelime dağarcığı yazı diline göre sınırlı olan ve günlük hayatta kullanılan doğal dile konuşma dili denir. Çok köklü bir dilimiz olduğu için Türkçe bugünlere gelene dek birçok alt dala ayrılmış ve bu alt dallar dil biliminde "lehçe", "şive" ve "ağız" olarak adlandırılmıştır. Bir dilin kullanımında, bölgesel ve kültürel farklılıklar sonucu, dil içindeki çeşitlenmelerle ağız, şive ve lehçe oluşur. Dilin belirli çevrelerdeki özel kullanımıyla da argo ve jargon oluşur. Ağız: Bir dilin ülke sınırları içindeki farklı yerleşim bölgelerinde ses, şekil, söz dizimi ve anlamca farklılaşan konuşma biçimidir. Şive: Bir dilin, yazılı kaynaklarla izlenebilen tarihî gelişimi içinde ayrılmış kollarıdır. Şiveler; bir milletin tarihî, siyasi, sosyal ve kültürel nedenlerle farklı yurt coğrafyalarına dağılmasıyla ortaya çıkar. Şiveler arasındaki ses, şekil ve kelime farklılıkları anlaşmayı engelleyecek kadar derin değildir. Lehçe: Bir dilin, tarihî gelişimi içinde yazılı kaynaklarla izlenemeyen dönemlerinde ayrılmış kollarıdır. Lehçeler arasındaki ses, şekil ve kelime farklılıkları anlaşmayı güçleştirecek kadar derindir. Bu durum daha çok tarihî, siyasi ve coğrafi nedenlerden kaynaklanır. Argo: Ortak dilden ayrı olarak belirli toplulukların ses, yapı, söz dizimi ve anlam bakımından farklılık gösteren dili veya kelime dağarcığıdır. Farklı bir anlaşma biçimi sağlamak üzere oluşturulur. Argo oluşturulurken ortak dildeki kelimelere özel anlamlar verilir, bazı kelimelerde değişiklik yapılır; dilin lehçelerinden, eskimiş öğelerinden ve yabancı kelimelerden yararlanır. Jargon: Aynı meslek veya topluluktaki insanların ortak dilden ayrı olarak kullandıkları özel dil veya söz dağarcığıdır. Standart (Ölçünlü) Dil: Bir dili toplum olarak konuşan ve yazarların hep birlikte uydukları, ağız özelliklerinden arındırılmış, belirli ölçü ve kurallara bağlı ortak dildir.	Öğrenci şunları yapabilir: 1.4.1. Konuşma dili ve şekillerini bilir; 1.4.2. Konuşma dilini ve Standart dili ayırt eder; 1.4.3. Lehçe, şive ve ağız terimlerinin anlamlarını bilir; 1.4.4. Yöremizde kullanılmayan sesler ya da değişik seslerle örnekler yazar. Örnekler: börek-burek, ağaç-agaç, geliyorum-gelim (gelirim).
-----	---	--	---	---

2. SES BİLGİSİ VE TELAFFUZ (SÖYLEYİŞ)

2.1.	Türkçedeki seslerin özelliklerini sezmek ve açıklamak; Türkçenin başlıca ses olaylarını ve özelliklerini kavramak.	Türkçedeki sesler Ses Olayları Kavramlar: Ses türemesi Benzeşmes Ünsüz ikileşmesi Ünsüz düşmesi Ünlü düşmesi Ünlü değişmesi Ünlü birleşmesi Hece düşmesi Uzun ünlü bulunmaması Başta bulunmayan sesler O ve ö ünlüleri	Etkinlik Örnekleri: Bir metin parçası üzerinde, ses türemesi, ünsüz ikileşmesi, ünlü ve ünsüz düşmesi, ünlü değişmesi, benzeşme, hece düşmesi, uzun ünlü bulunmaması gibi ses olayları gösterilir, sebepleri açıklanır. Yazıdaki ses olayları ile ilgili kurallar tartışılır. Açıklamalar: Türkçenin başlıca ses özellikleri şunlardır: 1. Türkçe sözcükler büyük ve küçük ünlü uyumuna uyar. 2. Türkçe sözcüklerde ilk heceden sonra (ikinci üçüncü hecelerde) o, ö ünlüsü bulunmaz. Bulunan sözcükler Türkçe değildir: atom, horoz, radyo vb. 3. Türkçede uzun ünlü yoktur, âlim, nâzım, âşık gibi sözcükler Türkçe değildir. 4. İki ünlü yan yana gelmez. İki ünlü yan yana geliyorsa araya bir kaynaştırma sesi (harfi) girer. Oku-y-an, bağla-n-acak, masa-s-ı vb. 5. İki ünlü yan yana bulunan saat, şair, şiir, fiil, muayene, reis, maalesef vb. Türkçe değildir. 6. Türkçe sözcüklerde f, h, j sesi yoktur. Mahkeme, tüfek, jilet, jandarma, ajanda, vb. 7. Türkçede c, ğ, l, m, n, r, v, z sesleri sözcüğün başında bulunmaz. Yani bu seslerle başlayan sözcükler Türkçe değildir. Cami, lâle, marul, nane, raf, vazife, zerdali vb. 8. Sözcük sonunda b, d, c, g sesleri bulunmaz. Kitab, derd, ilac, vb. 9. Sözcüğün başında iki ünsüz yan yana bulunmaz. Bulunanlar Türkçe değildir: plan, kredi, tren. 10. Sözcük kökünde aynı cinsten iki ünsüz yan yana bulunmaz. Millet, hürriyet, hassas vb. Türkçe değildir. Yöntemler: Tarihi çizelge yöntemi, görsel-işitsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; metin yöntemi; karşılaştırma yöntemi, analiz-sentez modeli.	Öğrenci şunları yapabilir: 2.1.1. Türkçedeki seslerin özelliklerini açıklar; 2.1.2. Ses olaylarının oluşumunu kavrar; 2.1.3. Alfabemizdeki ünlü ve ünsüz harflerin özelliklerini kavrar;
------	---	--	--	--

2.2.	Yardımcı seslerin (Kaynaştırma harfleri) nerde kullanıldığını kavramak.	Yardımcı sesler (Kaynaştırma harfleri) Kavramlar: Yardımcı ünlüler (ı, i, u, ü) Yardımcı ünsüzler(n, s, ş, y)	Etkinlik Örnekleri: Ünlü olarak dört tane yardımcı ses vardır. Bunlar: ı, i, u, ü ünlüleridir. Birleşirken aralarına yardımcı ses olarak ünlü isteyen iki unsur arasına ünlü uyumlarına göre bu dört ünlüden biri getirilir. Ör.: al-ı-r, el-i-m, uç-u-ş, söz-ü-m. Türkçe kelimelerde iki ünlü harf yan yana gelmez. Bu nedenle ünlü harfle biten bir kelimeye, ünlüyle başlayan bir ek gelirse, iki ünlünün arasına bir ünsüz girer. Bu ünsüz, iki ünlüyü yardımcı ses olarak kaynaştırır. Bu ünsüz harfe yardımcı ünsüz (kaynaştırma harfi), bu olaya da kaynaştırma (kaynaşma) denir. Yardımcı ünsüzler (kaynaştırma harfleri) -n-, -s-, -ş-, -y-'dir. Yardımcı ünsüzler isim tamlamalarında kullanılır: kapı-y-ı, akşam sefa-s-ı. Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı gibi isim tamlamalarında tamlayan -n-, tamlanan -s- yardımcı ünsüzleri gelir. "Su ve ne" kelimelerinde ise -y- ünsüzü gelir: su-y-un tadı, ne-y-in tadı.	Öğrenci şunları yapabilir: 2.2.1. Yardımcı sesleri (Kaynaştırma harfleri) kavrar; 2.2.2. Yardımcı ünlülerin (ı, i, u, ü) olduğunu ve nerede kullanıldığını bilir; 2.2.3. Yardımcı ünsüzlerin (n, s, ş, y) olduğunu ve nerede kullanıldığını bilir;
2.3.	Türkçedeki ünlü uyumlarının oluşumunu kavramak.	Ünlü Uyumları Kavramlar: Büyük ünlü uyumu Küçük ünlü uyumu	Etkinlik Örnekleri: Öğrencilere, bir metin parçası üzerinde, kalınlık-incelik ve düzlük-yuvarlaklık uyumuna uymayan kelimeler ve ekler buldurulur. Ses uyumlarına aykırı durumların nedenleri tartışılır. Açıklamalar: Ünlü uyumlarının Türkçenin ek düzeniyle ilişkisine dikkat çekilir.	Öğrenci şunları yapabilir: 2.3.1. Türkçedeki ünlü uyumlarının oluşumunu kavrar; 2.3.2. Büyük veküçük ünlü uyumlarını tanır.

<p>2.4.</p>	<p>Konuşmayı sağlayan hareketlerin tümüne söyleyiş dendiğini bilmek;</p> <p>Konuşmada ses tonu ve söyleyişin önemini kavramak;</p> <p>Boğumlama, tonlama ve vurgu ile ilgili kuralları uygulamak;</p> <p>Cümlede vurgu kullanımını kavramak.</p>	<p>Söyleyiş (telaffuz)</p> <p>Kavramlar: Boğumlama Tonlama Vurgu Sözcük (kelime) vurgusu Cümle vurgusu</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Öğrenciler ünlüleri ve ünsüzleri telaffuz etmeye ve bunların oluşumundaki hava akımının hareketini tanımlamaya teşvik edilir.</p> <p>Açıklamalar: En geniş anlamıyla konuşmayı sağlayan hareketlerin tümüne söyleyiş (telaffuz) denir. Konuşmada ses tonu ve söyleyişin (telaffuzun) önemi büyüktür.</p> <p>Boğumlama: Seslerden oluşan heceleri gerekli ses değerlerini vererek bazı sesler ve heceleri atlamadan, değiştirmeden doğru, güzel ve iyi anlaşılabilir biçimde söylemektir.</p> <p>Tonlama: Anlatıma duygu, düşünce, heyecan, yumuşaklık, sertlik katmak amacıyla seste yapılan farklılığa tonlama denir. İnsan seesi ton bakımından kalın, ince ve tiz olmak üzere üçe ayrılır.</p> <p>Vurgu: Konuşma sırasında bazı sözcük veya hecelerin diğerlerine göre daha kuvvetli, daha şiddetli söylenmesine vurgu denir. Vurgu ikiye ayrılır:</p> <p>a. Sözcük (Kelime) Vurgusu: Konuşma sırasında bazı hecelerin diğerlerine göre daha kuvvetli, daha şiddetli söylenmesine denir.</p> <p>b. Cümle Vurgusu: Konuşma sırasında bazı sözcüklerin diğerlerine göre daha kuvvetli, daha şiddetli söylenmesine denir. Türkçede vurgulu sözcük (öge) yükleme en yakın sözcüktür. Vurgulu öge aynı zamanda cümlenin de en önemli ögesidir.</p> <p>Örneğin: "Elbiseyi dün ben pazardan aldım." "Ben o elbiseyi pazardan dün aldım."</p> <p>Yöntemler: Tarihi çizelge yöntemi, görsel-işitsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; metin yöntemi; karşılaştırma yöntemi, analiz-sentez modeli.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 2.4.1. Öğrenciler, Türkçede vurgu genellikle son hecede olduğunu bilir; 2.4.2. Vurgu ve vurgu çeşitlerini bilir; 2.4.3. İki heceli ve üç heceli kelimeleri uygun şekilde vurgular; 2.4.4. Okuma ve sözlü anlatımda vurgulanan heceyi sesli olarak vurgular; 2.4.5. Okuma, sözlü anlatım ve konuşma sırasında kelimeleri doğru vurgular ve aksanlı heceyi vurgular; 2.4.6. Tek heceli, iki heceli, üç heceli ve çok heceli kelimeleri vurgu işaretleriyle doğru şekilde işaretler; 2.4.7. Cümlede vurgu kullanımını kavrar.</p>
-------------	--	--	--	---

3. KELİME (SÖZCÜK) BİLGİSİ – Kelime Yapısı - Kelimede Anlam ve Kavram

3.1.	<p>Dil bilgisinde, kelimelerin yapısını, türeme yollarını ve çekim biçimlerini inceleyen kolunun, yapı bilgisi (morfoloji) olduğunu anlatmak;</p> <p>Kelimenin ses ve anlam kaynaşmasından oluşan bir yapı olduğunu fark etmek; Yapım ekleri, gövde ve çeşitlerini kavramak; Fiil gövdeleri ve isim gövdelerini kavrayıp uygulamak; İsim çekim ekleri: çokluk eki, hal (durum) ekleri, iyelik, aitlik eki ve soru ekini kavramak; Fiil çekim ekleri (fiillerde olumsuzluk eki, zaman, şahıs ekleri, soru ekini kavramak ve uygulamak.</p>	<p>Biçimbirim/Morfem Kelimenin(Sözcüğün) tanımı ve çeşitleri Yapı bakımından kelimeler</p> <p>Kavramlar: Ses yapısı bakımından kelimeler: heceler, Türkçenin heceleri, vurgu Şekil yapısı bakımından kelimeler Kökler: isim kökleri, fiil kökleri Ekler: yapım ekleri, çekim ekleri Yapım ekleri: isimden isim, isimden fiil, fiilden fiil, fiilden isim yapım ekleri Çekim ekleri: isim çekim ekleri, fiil çekim ekleri</p>	<p>Açıklama: Türkçe eklemeli (sondan eklemeli) bir dildir. Türkçede değişmez kökler, onlardan türetilen gövdeler ve kök ve gövdelere eklenen yapım ve çekim ekleri vardır. Dilimizi kullanışlı hâle getiren; aynı kelimelerle farklı anlamlar ifade edilmesini, kelime haznesinin genişlemesini sağlayan, eklerdir. Kelimelerle cümleler kurmak, onlara cümle içinde görev yüklemek ve kelimelerden yeni kelimeler türetmek amacıyla onlara eklenen seslere/hecelere ek denir. Kelimelere cümlede görev yüklenirken ve onlardan yeni kelimeler türetilirken öncelik yapım eklerindedir. Yapım eklerinin üzerine çekim ekleri gelir. Kelimelerin çekimlenerek değişik yerlerde ve görevlerde kullanılmasını sağlayan eklere çekim eki denir. Çekim ekleri, kelimelerin diğer kelimelerle bağ kurmasını, kelimelerin cümlede görev almasını, hâlini, sayısını, zamanını, şahsını belirtir. Kısaca çekim ekleri kelimelerin cümle içerisinde kullanılmasını sağlar. Kök veya gövde hâlindeki kelimeler ancak çekim eklerini alarak diğer kelimelere bağlanır, zaman ve şahıs anlamı kazanır.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 3.1.1. İsim kökleriyle fiil köklerini ayırt eder; 3.1.2. Yapım eklerinin işlevlerini tartışır; 3.1.3. Yapım eklerini gruplandırır, özelliklerini açıklar; 3.1.4. Yapım eklerinin kelimelerdeki işlevini belirler; 3.1.5. Çekim eklerini ve bu eklerin özelliklerini açıklar; 3.1.6. Yapıları bakımından kelimeleri birbirinden ayırır; 3.1.7. Oluşturacağı metinlerde yapım ve çekim eklerini doğru kullanır; 3.1.8. Yapım ve çekim eklerinin kelimelere ve söz dizimine kattığı anlamları fark eder.</p>
------	---	--	--	--

		İsim çekim ekler: ekleri hâl (durum) ekleri, iyelik ekleri, sayı ve çokluk eki, soru ve soru eki Fiil çekim ekleri: şekil, zaman, şahıs, soru ekleri	“Kardeş kitap yer sor.” Bu kelime dizisi bu hâliyle ancak bir kelime yığındır. Bir maksat, duygu, fikir, haber, bilgi ifade etmez. Ancak “bu kelimelerle ne söylenmek istenebilir”, sorusundan hareketle bir şeyler uydurulabilir ki bu yolla bu kelimelerin ne için söylendiği kesin olarak bilinemez. Öyleyse bu kelime yığını anlaşılır hâle getirmek için çekim eklerine ihtiyaç vardır. Çeşitli çekim ekleriyle bu kelimelerden anlamlı cümleler çıkarabiliriz: “Kardeşine kitabın yerini sor. Yöntemler: Araştırma yöntemi; tündengelim yöntemi, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolojik, diyalojik ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; karşılaştırma yöntemi; analiz ve sentez yöntemi.	
3.2.	Yapı bakımından kelimeleri ayırt etmek.	Yapı bakımından kelimeler Kavramlar: Basit kelimeler Türemiş kelimeler Birleşik kelimeler	Açıklama: Türk dilinde kelimeleri incelediğimiz zaman, bazılarının yapım eki almadan (göl, göller); bazılarının yapım eki (bilek, gözlük) olarak, bazıları da iki kelimenin bir araya gelmesiyle oluştuğunu, kullanıldığını görebiliriz. Buna göre, Türkçede kelimeleri yapılarına göre üç ana grupta incelenmesi ile ilgili örnekler sunulur.	Öğrenci şunları yapabilir: 3.2.1. Yapı bakımından kelimeleri ayırt eder; 3.2.2. Basit kelimeler, anlam taşıyan en küçük dil birimi olduğunu bilir; 3.2.3 Kök ya da gövdelere yapım eki getirilerek oluşturulan yeni kelimelerin türemiş kelimeler olduğunu bilir; 3.2.4. Aynı ya da farklı türdeki iki kelimenin ve yeni bir kavramı karşılamak üzere bir araya gelerek oluşturduğu kelimeler, yapı bakımından birleşik kelimeler olduğunu bilir.

3.3.	<p>Kelimeler arası anlam ilişkilerini göstermek; Anlam bakımından kelimeleri kavramak; Kelimeler/sözcükler arasındaki anlam ilişkilerini bilmek.</p>	<p>Anlam bakımından sözcükler Sözcükler arasındaki anlam ilişkileri</p> <p>Kavramlar: Gerçek anlam (Temel anlam) Yan anlam Mecaz anlam Deyim anlam Terim anlam Argo anlam Soyut anlam Somutanlam Genel ve özel anlam Eş anlamlı sözcükler Yakın anlamlı sözcükler Zıt anlamlı sözcükler Eş sesli sözcükler İkilemeler Yansımalar Dolaylama Anlam genişlemesi Anlam daralması Anlam iyileşmesi Anlam kötülemesi Güzel adlandırma</p>	<p>Açıklamalar: Kelimeler de dil gibi canlı varlıklardır. Sahip oldukları anlamların dışında zamanla yeni anlamlar kazanabildikleri gibi bir anlamda birkaç kelime de kullanılabilir. Bu özellikler hem kelimenin kendisine ait olabilir, hem de diğer kelimelerle olan anlam ilişkisini gösterebilir. Burada kelimelerin anlam özelliklerinin yanı sıra kelimeler arasındaki anlam ilişkileri de karşımıza çıkmaktadır. Kelimeler tek başlarına anlamlı olabildikleri gibi cümlede veya söz içinde kullanılışlarına göre yeni anlamlar da kazanabilirler, aralarında anlamdaşlık sesteşlik gibi ilişkiler de barındırabilirler. Anlam bakımından kelimeler ve kelimeler arasındaki anlam ilişkileri ile ilgili öğrencilere örnekler sunulur.</p> <p>Yöntemler: Araştırma yöntemi; tümdengelim yöntemi, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolojik, diyalojik ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; karşılaştırma yöntemi; analiz ve sentez yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 3.3.1. Kelimeler arası anlam ilişkilerini örnekler ile gösterir; 3.3.2. Anlam bakımından kelimeleri kavrar; 3.3.3. Kelimeler/sözcükler arasındaki anlam ilişkilerini bilir.</p>
------	--	--	---	--

3.4.	Söz varlığını zenginleştirmek; Atasözü, deyim, özdeyiş ve kelime gruplarının anlamlarını açıklamak ve uygun durumlarda kullanarak anlatımını zenginleştirmek; Örnekler sunmak; Tanınmayan (bilinmeyen) sözleri, deyimleri, yabancı sözleri, atasözleri, özdeyiş, kelime ve kelime gruplarının anlamlarını açıklamak.	Tütkçenin söz varlığı Kalıplaşmış kelimeler ve özellikleri Kavramlar: Atasözü Deyim Özdeyiş	Etkinlik Örnekleri: Sözcükbilim/leksikoloji, dilin söz varlığını, yani sözcüklerini, türetmede görev alan biçimbirimlerini, bileşik sözcük, deyim, atasözü, kalıplaşmış söz gibi öğelerini incelemeye yönelen, bu öğelerin kökenlerini, oluşumlarını araştırarak biçim ve anlam açısından gelişmelerini saptamaya çalışan bir dilbilim dalıdır. Bu incelemeler değişik dillerin gereçlerine dayanılarak gerçekleştirilirse, çalışmalardan bütün diller için geçerli birtakım sonuçlar çıkarılırsa bu bilim dalı genel bir nitelik kazanır; genel sözcükbilim diyebileceğimiz bir alana dönüşür. Eğer belli bir dilin söz varlığı kendi içinde ya da ilişkili olduğu dillerdeki karşılıklarıyla birlikte ele alınırsa bu, filolojik bir çalışma olur. Belli bir dil ailesi ya da dil kümesi temel alınacak olursa, karşılaştırmalı sözcükbilim incelemesine girilmiş olur. Sözcüklerin temeline inebilmek için genel olarak, geçirdikleri tarihsel gelişmelere uzanmak, eski, en eski biçimlerine ulaşmak gerektiği için bu çalışmalar çoğunlukla art zamanlı yöntemle yürütülür. Etkinlik: "Eşleştirme" atasözleri ve deyimler uygun tutumlarla (davranışlarla) eşleştirir. Atasözleri ve deyimler anlam özelliklerine göre gruplandırılır. Metinde geçen bir atasözle ilgili oyun hazırlanır.	Öğrenci şunları yapabilir: 3.4.1. Atasözü, özdeyiş, deyim ve kelime gruplarını açıklar; 3.4.2. Tanınmayan sözleri, deyimleri ve yabancı sözleri açıklar; 3.4.3. Atasözü, özdeyiş, kelime ve kelime gruplarını açıklar; 3.4.4. Yazılarında yeni öğrendiği, kelime, kavram, atasözü, deyim ve söz sanatlarını uygun durumlarda kullanarak anlatımını zenginleştirir.
------	---	---	---	---

3.5.	Kelimelerdeki anlam değişmelerini açıklamak.	Kelimede anlam ve kullanımları Kavramlar: Kelimelerde anlam genişlemesi, daralması, anlam değişmesi	Etkinlik Örnekleri: Öğrencilerden, bir kelimenin çeşitli dönemlerdeki kullanımının bulunduğu metinler istenir. Kelimenin değişik kullanımlarının sebepleri üzerinde tartışılır. Öğrenciler gruplara ayrılır. Her gruptan beşer kelimenin değişik dönemlerde kazandığı anlamları bulmaları istenir. Sebepleri üzerinde tartışılır. Bu kazanımın işlenişinde; anlam genişlemesi, daralması ve başka anlama geçiş üzerinde durulur. Kelimelerdeki anlam değişmelerinin nedenleri üzerinde durulur.	Öğrenci şunları yapabilir: 3.5.1. Kelimelerdeki anlam değişmelerini açıklar.
3.6.	Kelime gruplarının oluşum biçimlerini açıklamak; Dilde kelime gruplarının varlık nedenlerini tartışmak.	Kelime grupları Kavramlar: Kelime gruplarının kullanılışı ve çeşitler	Etkinlik Örnekleri: Öğretmen tarafından farklı kelime gruplarından örnekler verilerek grubu oluşturan unsurlar arasında ilişkinin nasıl kurulduğu gösterilir. Türkçenin temel özelliklerinden biri olan ana unsurun sonda bulunması ilkesinin kelime gruplarının oluşumunda da geçerli olduğu vurgulanır. Kelime grupları ile cümle öğeleri arasındaki ilişkiye dikkat çekilir.	Öğrenci şunları yapabilir: 3.6.1. Kelime gruplarının oluşum biçimlerini açıklar; 3.6.2. Dilde kelime gruplarının varlık nedenlerini açıklar; 3.6.3. Kelime gruplarının kullanılışı ve çeşitler tanır.

4. KELİME (SÖZCÜK) GRUPLARI/TÜRLERİ

4.1.	<p>Adları çeşitli yönlerden sınıflara ayırmak; Varlıkların verilmişlerine, oluşlarına ve sayılarına göre adları ayırmak ve uygulamak; Adları/İsimleri yapılarına göre ayırt etmek; Adları (adlarda tekil ve çoğul, topluluk adları, basit adlar, türemiş adlar, birleşik adlar) cümle içinde kullanmak; Adlarda küçültme eklerini kavramak ve anlamlarını öğrenmek; Ad tamlamalarını anlamak; Ad tamlamalarını çeşitlerine göre ayırmak.</p>	<p>Adlar ve adların tasnifi</p> <p>Kavramlar: Adlarda tekil ve çoğul, topluluk adları, basit adlar, türemiş adlar, birleşik adlar Adlarda küçültme Ad tamlamaları (tamlayan, tamlanan) Belirtili ad tamlaması, belirtisiz ad tamlaması, eksiz (takısız) ad tamlaması ve zincirleme ad tamlamaları</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Öğrenciler gruplara ayrılır. Her gruba, farklı görevli bir çalışma sayfası verilir: Ör.: Sınıfta bulunan tüm eşyaları yazmak, yemek hazırlarken kullanılan nesnelere adlarını sayarak kısa bir metin yazmak, belirli bir alandan adlar sayarak kısa bir metin yazmak. Örneğin: inşaat ürünleri veya bir butik ürünleri vb. içeren bir metin yazmak. Daha sonra, çalışma sayfasında belirlenen isimlerden hangileri soyut-somut, özel-cins, tekil-çoğul, topluluk hepsini belirtmek için bir tablo yapmaları istenir. Sonuçlar her grup tarafından sınıfın önünde sunulur. Öğrenciler çiftler halinde çalışır. Adlar içeren kartlar çekerler. Görevleri, bir öğrencinin bir kart çekmesi ve diğerine ismi okumasıdır. Diğer öğrenci duyduğu isim veya fiil kökün ve gövdesine yansıma kelimelere bir yapım ekini getirilmesiyle türemiş isim oluşturarak, defterine yazar. Daha sonra öğrenciler rollerini değiştirirler. Birkaç öğrenci çifti, adların şekil ve anlam olarak yeni isimlere tahtaya yazarlar. Öyküleyici metinler verilerek öğrencilere ödev yapmaları verilir. Metinden yola çıkarak adları bulmaları isteme gibi ödevler, örnekler öğrencilere sunulur. Metindeki adları bulur. Metnin oluşumunda adların işlevlerini örneklerle açıklar. Farklı isim türlerini kullanarak metin oluşturmaları istenir. Yöntemler: Araştırma yöntemi; tümdengelim yöntemi, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolojik, diyalojik ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; karşılaştırma yöntemi; analiz ve sentez yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 4.1.1. Varlıkların verilmesine göre adları bilir özel, ortak, tekil, çoğul, soyut, somut ve topluluk adlar, adlarda küçültme gibi/kadar); 4.1.2. Yapılarına göre adları tanıyabilir (basit, birleşik ve türemiş adlar); 4.1.3. Adların cümledeki görevlerine göre durumlarını kavrar ve doğru kullanır; 4.1.4. Sözü kök veya gövdesine yapım eki alarak yeni anlamda bir ad oluşumundan örnekler verir; 4.1.5. İki veya daha çok sözün birleşerek yeni bir ad oluşumundan örnekler verir; 4.1.6. Adların cümledeki görevlerine göre girdiği biçimleri anlar ve örnekler verir; 4.1.7. Adlarda küçültme eklerini kavrar ve anlamlarını öğrenir;</p>
------	--	---	--	---

				<p>4.1.8. Adlarda küçültme cik, cık, cuk, ceğiz, çağız ekleri isimlere küçültme, acıma, sevgi, vb. anlamlar katıldığını anlar;</p> <p>4.1.9. Ad tamlamalarını kavrar, aldıkları ekleme anlamına göre çeşitlere ayırır;</p> <p>4.1.10. Ad tamlamaları: (tamlayan, tamlanan) belirtili ad tamlaması, belirtisiz ad tamlaması, eksiz (takısız) ve zincirleme ad tamlamaları olarak ayrıldığını bilir.</p>
--	--	--	--	--

4.2.	Adın/ismin hâllerini (durumlarını) kavramak; Adlar eyleme/fiile bağlanabilmek için hâl ekleri aldığını bildirmek.	Ad(isim) durum(hâl) ekleri Kavramlar: Yalın (nominatif) hâli İlgi (genitif) hâli Belirtme (yapma, akuzatif) hâli Yönelme (yaklaşma, datif) hâli Bulunma (kalma, lokatif) hâli Uzaklaşma (ayrılma, ablatif) hâli Vasıta (instrumental) hâli Eşitlik (ekvatif) hâli Yön gösterme (direktif) hâli	Etkinlik Örnekleri: Adlar fiile bağlanabilmek için hâl ekleri alırlar: ev-e bak, okul-da kal... başımın tacı, evin duvarı, derenin suyu... örneklerindeki gibi ad tamlaması kurarken kullanılan ilgi hâli ve adın bazen hâl ekleriyle edatlara bağlanmasının geri planında yine fiile bağlanış vardır. İsimlerin fiiller ve diğer kelimelerin karşısında buldukları bir durum, hâl, konum vardır. Adın özellikle eyleme/fiile ve diğer kelimelere karşı bulunduğu çeşitli hâllere, durumlara adın/ismin hâlleri denir. Yöntemler: Araştırma yöntemi; tümdengelim yöntemi, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolojik, diyalojik ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; karşılaştırma yöntemi; analiz ve sentez yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 4.2.1. Ad(isim) durum(hâl) eklerini bilir; 4.2.2. Adlar eyleme/fiile bağlanabilmek için hâl ekleri aldığını bilir; 4.2.3. Adın özellikle eyleme ve diğer kelimelere karşı bulunduğu çeşitli durumlar aldığını bilir.
------	---	--	---	---

4.3.	<p>Sıfatlara özgü örnekleri tanımak ve örnekler vermek; Sıfatların cümledeki görevlerini belirlemek ve sıfatların cümle içinde farklı görevlerine göre örnekler sunmak; Sıfatların kelime gruplarının oluşumundaki işlevini açıklamak; Sıfatları (anlamına göre sıfatlar, yapılarına göre sıfatlar) bilmek; Varlıkların özelliklerini belirten sözcükleri ayırt etmede ön adlardan önce yazıldığını kavramak (sıfat).</p>	<p>Sıfatlar (Ön adlar) ve görevleri</p> <p>Kavramla: Sıfatların özellikleri Sıfat çeşitleri Sıfatlarda anlam Yapı bakımından sıfatlar Sıfatlarda küçültme ve pekiştirme</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Sıfatlar cümle içerisinde bir adı, bir ismi vasıflandırmak suretiyle sıfat tamlamalarını oluştururlar. Öğrencilere, diğer ders konularla ilişkin bir öğretim sayfasında kısa bir metin verilir. Metindeki isimleri bulurlar ve anlamlı ve dil bilgisi açısından doğru sıfatlar bularak buldukları isimlerde uygularlar. Öğrenciler gruplar halinde çalışır. Her grubun önüne, az ya da çok benzer özelliklere sahip olan üç nesne yerleştirilir. Grup içinde öğrenciler, aynı özelliğin hangi nesnede daha az veya daha çok olduğunu belirlemelidir. Daha sonra iki nesneyi karşılaştırırlar ve özelliğin hangi nesnede daha fazla/az olduğunu belirlerler. Gruplardaki öğrenciler kullanılan sıfatlardan cümleler kurarlar ve ardından bir öğrenci cümleleri tahtaya yazarak özelliklerini birlikte yorumlayarak algırlar. Öğretmenle birlikte varlıkları daha iyi anlatabilmek için bazen daha tanıtıcı sözcükler kullanırlar. Bu sözcükleri isimlerin önüne getirerek varlıkların rengini, şeklini, durumunu, sayısını belirterek, niteleme sıfatları ve belirtme sıfatları ayırdıkları sonucuna varırlar. Öğrenciler bir daire içinde duruyorlar. Birbirlerine top atıyorlar. Topa sahip olan bir isim söyler ve dairedeki birine topu atar, topu alan bir niteleme sıfatı söyler ve tekrar topu atar, üçüncü kişi belirtme sıfatı söyler. Oyuna bir kaç kez tekrarlanır.</p> <p>Yöntemler: Tümdengelim yöntemi, tümevarım yöntemi interaktif yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; karşılaştırma yöntemi; analiz ve sentez yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 4.3.1. Sıfatlar isimlerden önce gelerek onları sayı, renk, durum, hareket, biçim, yer, işaret ve soru yönlerinden tamamlar; onları niteler veya belirtir; 4.3.2. Tek başlarına kullanıldıkları zaman isim değerindedirler. Çünkü ancak bir isimden önce geldikleri zaman sıfat olduklarını açıklar; 4.3.3. Anlamına göre sıfatlar: niteleme sıfatları ve belirtme sıfatlarını bilir; 4.3.4. Yapılarına göre sıfatlar: basit, türemiş ve birleşik sıfatlara ayrıldığını açıklar; 4.3.5. Sözlü ve yazılı anlatımda, anlamına göre ve yapılarına göre sıfatları doğru kullanır; 4.3.6. Küçültme ve pekiştirme sıfatları aldıkları eklerle göre ayırır.</p>
------	---	---	--	--

4.4.	<p>Betimleyici metinlerin ortak özelliklerini belirlemek;</p> <p>Metindeki sıfatları bulmak; Metnin oluşumunda sıfatların işlevlerini örneklerle açıklamak; Metinden hareketle sıfatları türlerine göre gruplandırmak (niteleme ve belirtme sıfatları üzerinde durulur);</p> <p>Farklı sıfat türlerini kullanarak metin oluşturmak;</p> <p>Sıfatların kelime gruplarının oluşumundaki işlevini açıklamak.</p>	<p>Metinlerde sıfatlar üzerinde durmak</p> <p>Kavramlar: Niteleme ve belirtme sıfatları</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Metinden hareketle sıfatları türlerine göre gruplandırmak (niteleme ve belirtme sıfatları üzerinde durulur) etkinliği yaptırılır. Verilen örneklere göre farklı sıfat türlerini kullanarak metin oluşturma çalışması yaptırılır. Öğrenciler, farklı kişilerin, farklı işlevleri karşılamak üzere yazmış oldukları betimleme paragraflarını okur ve kayda alınmış betimleme parçalarını dinlerler. Öğrenciler, farklı yazarların metinlerinde duyu organlarıyla ilgili söz öbeklerini belirler; bunların farklılık sebeplerini ve sonuçlarını araştırırlar. Bu kazanımın işlenişinde; Bilgi veren, gerçeği yansıtan, sanatsal ve simgesel işlevi olan betimlemeler olduğu, kimi betimlemelerin belgesel metin oldukları; gerçeği yansıtan betimlemelerin yaşanmış olayların sahnesini tanıtan yazılar olduğu, sanat betimlemelerinin olayın sahnesi veya aksesuarını yansıttığı belirtilir. Simgesel betimlemelerde, okuyucunun yorumuyla betimlenen şeye ulaşılabileceği; anlatma esasına bağlı metinlerde kahramanın ruh hâlini ve mizacını yansıtan betimlemeler olduğu açıklanır.</p> <p>Yöntemler: Tümdengelim yöntemi, tümevarım yöntemi interaktif yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; karşılaştırma yöntemi; analiz ve sentez yöntemi</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 4.4.1. Bir metinde bulunan sıfatları anlamına göre ya da yapılarına göre sıfatları tanımlar. 4.4.2. Metinlerde niteleme ve belirtme sıfatlarını tanır; 4.4.2. Sıfatların kurucu öge olarak yer aldıkları kelime gruplarını belirtir.</p>
------	---	---	--	---

4.5.	<p>Zamir çeşitlerini bilmek; Konuşurken ve yazarken kişi/şahıs zamirlerini doğru kullanmak; Zamirler (kişi, işaret, belgisiz ve soru zamirleri) kişi, işaret, belgisiz ve soru zamirlerini ayırt etmek; Zamirleri konuşma ve yazıda doğru kullanmak.</p>	<p>Zamirler ve çeşitleri</p> <p>Kavramlar: Şahıs zamirleri İşaret zamirleri Beltisiz zamirler Soru zamirleri İlgi zamiri İyelik zamiri</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Öğretmen, insan isimlerinin yerini tutabilen kişi zamirlerinin tekil ve çoğul olarak sıralaması: 1. şahıs tekil=ben, 2. şahıs tekil=sen, 3. şahıs tekil=o; 1. şahıs çoğul =biz, 2. şahıs çoğul =siz, 3. şahıs çoğul =onlar, olduğunu açıklar. Öğrencilere, tüm kişi zamirlerinin farklı kişi ve sayılarda kullanıldığı bir metin verilir. Metinde bulunan tüm kişi zamirlerin bulup altlarını çizmek istenir, özellikle 3.tekil ve çoğul şahısta olan zamirleri. Öğrenciler metinde kişi zamirlerini tespit ettikten sonra "o" ve "onlar" zamirleri bir insan ismi yerine geçmişse kişi zamiri, insan dışındaki bir varlığın yerine kullanılmışsa işaret zamiri olduğunu sonuca varırlar. Sonunda gruplara ayrılan öğrenciler kişi zamirlerini doğru kullandıkları cümleler kurarlar. Öğrenciler gruplara ayrılarak çalışırlar. İşaret zamirlerin kullanıldığı bir metin verilir. İki görevleri vardır: tüm işaret zamirlerini bulmak ve sayılarını belirlemek. Sıfat ve adları bulmak ve bunları işaret zamirlere dönüştürmek. (Ör. Öteki arabayı aldık.→Sıfat, Ötekini aldık.→İşaret zamiri, Böyle insan görmedim.→Sıfat, Böylesini görmedim.→İşaret zamiri). Sonra, sıfatın nasıl zamire çevrildiğine dair örnekler verirler. Zamirlerin kelime grubu için öğretim içeriği, özellikle gramer kişisini gösteren kısımda, bireysel faaliyetlerle veya çiftler halinde çalışmayla sürekli olarak birleştirilen zengin ve işlevsel bir görselleştirme gerektirir.</p> <p>Yöntemler: Tümdengelim yöntemi, tümevarım yöntemi, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; karşılaştırma yöntemi; analiz ve sentez yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 4.5.1. Zamirlerin isim vermemelerine rağmen isim grubu içindeki yerini açıklar; 4.5.2. Yazılı metinde kişi, işaret, belgisiz ve soru zamirlerinin biçimlerini tanıır; 4.5.3. İşaret zamirlerini sözlü ve yazılı anlatımda doğru kullanır. 4.5.4. Yazılı metindeki soru zamirlerini tanıır; 4.5.5. Sözlü ve yazılı anlatımda soru zamirlerini doğru kullanır; 4.5.6. Sözlü ve yazılı iletişimde şahıs zamirlerinin biçimlerini belirler, konuşurken ve yazarken bunları doğru kullanır.</p>
------	--	--	---	---

4.6.	Zamirlerin bir cümledeki işlevlerini tanımlamak; Metindeki zamirleri bulmak ve metnin oluşumunda zamirlerin işlevlerini örneklerle açıklamak; Metinden hareketle zamirleri türlerine göre gruplandırmak; Farklı zamir türlerini kullanarak metin oluşturmak; Zamirlerin kelime gruplarının oluşumundaki işlevini açıklamak.	Zamirler ve cümledeki görevleri Kavramla: Kişi/Şahıs, işaret, belirsizlik, soru ve dönüşlülük zamirleri	Etkinlik Örnekleri: Öğrencilerden birkaçı, okuyucuyu coşturan, heyecanlandırıcı metinlerden seçilmiş parçalar okur, diğerleri okunan metinleri dinlerler. Coşturucu anlatımda “ben” ve “biz” zamirinin hareket noktası durumunda olduğu, “ben” ve “biz”in duygularından söz edildiği belirtilir. Coşku ve heyecana bağlı metin parçalarında sıklıkla kullanılan şahıs zamirleri üzerinde durulur. Yöntemler: Tümdengelim yöntemi, tümevarım yöntemi, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; karşılaştırma yöntemi; analiz ve sentez yöntemi	Öğrenci şunları yapabilir: 4.6.1. Zamirlerin görevlerini listeler ve zamirlerin her bir cümle işlevi için birer örnekle destekler; 4.6.2. Kişi/Şahıs, işaret, belirsizlik, soru ve dönüşlülük zamirleri bilir; 4.6.3. Zamirlerin kurucu öge olarak yer aldıkları kelime gruplarını tanıır.
4.7.	Zarfların (Belirteçler) türlerini ve özelliklerini bilmek; Belirteç (zarf), ilgeç (edat), bağlaç ve ünlem olan kelime ve kelime gruplarını tanımak ve cümlede ayırt etmek; Metnin oluşumunda zarfların işlevlerini örneklerle açıklamak; Metinden hareketle zarfları türlerine göre gruplandırmak; Farklı zarf türlerini kullanarak metin oluşturmak.	Zarfların (Belirteçler) çeşitleri ve özellikleri Kavramlar: Yer-yön zarfları Zaman zarfları Nasıllık-nicelik (durum/hâl) zarfları Mikdar/derece (azlık – çokluk) zarfları	Eylemlerin, eylemsilerin, sıfatların ya da kendi türünden olan kelimelerin anlamlarını türlü yönlerden (yer-yön, zaman, durum, miktar) etkileyen; onları belirten, dereceleyen sözcükler ile ilgili örnekler sunulur. Niteleme, zaman, azlık - çokluk, yön ve soru zarfları üzerinde durulur. Yöntemler: Tümdengelim yöntemi, tümevarım yöntemi, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; karşılaştırma yöntemi; analiz ve sentez yöntemi	Öğrenci şunları yapabilir: 4.7.1. Zarf (Belirteçler) türlerini ve özelliklerini bilir; 4.7.2. Yazılı metindeki durum, zaman, yer-yön ve miktar zarflarını belirler; 4.7.3. Farklı zarfları cümle içinde doğru kullanır ve zarflar ile ilgili örnekler verir; 4.7.4. Zarfların yapısını bilir ve örnekler ile gösterir;

4.8.	<p>Fiillerin (Eylemlerin) anlam özelliklerini kavramak; Fiil çekimlerini: şimdiki zaman, belirli (görülen) geçmiş zaman, belirsiz (öğrenilen) geçmiş zaman, gelecek zaman, geniş zaman; emir, şart, istek ve gereklik kiplerini tanıtmak; Fiillerde kişi ve zaman hakkında örnekler vermek; Eylemlerde mastar, soru durumunu bilmek.</p>	<p>Fiiller (Eylemler) ve fiil çekimleri</p> <p>Kavramlar: Şimdiki zaman, belirli (görülen) geçmiş zaman, belirsiz (öğrenilen) geçmiş zaman, gelecek zaman, geniş zaman Emir, şart, istek ve gereklik kiplerini Fiillerde zaman Fiillerde kişi Fiillerde mastar ve soru</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Öğrenciler çiftlere ayrılır ve bir dakika çalışması tekniği ile defterlerine beş fiil (eylem) yazma ve bunları kullanarak beş cümle kurma görevi verilir. Örneklerde, önce eylemin/fiilin ne anlama geldiğini belirlenir: eylem veya durum. Aynı örnek eylemlerle, daha sonra kişi, zaman ve sayı ayrımı yapılır. Örnekleri tahtaya yazarak çalışmalarını sunarlar. Daha sonra öğrenciler, eylemleri tahtadan yazmaları ve belirlenen gereksinimlere göre sütunlarda düzenlemeleri gereken iki sütunlu bir tablo içeren çalışma sayfası verilir. Birinci sütunda basit ikincisinde türemiş eylemleri yazarlar. Tüm cevaplar sınıfta birlikte kontrol edilir. Öğrenciler ikili çift çalışma etkinliği yapar. Beş şimdiki zamanda yazılan eylemlerle öğretim sayfası verilir, öğrencilerin görevi şimdiki zaman fiillerini gelecek zaman eylemlerine dönüştürmektir (yapar-yaptı, yıkar-yıkadı). Ondan sonra aynı eylemlere -mak, -mek ekiyle oluş eylemlere dönüştürür (yap - yapmak, yıka- yıkamak). Çalışma tüm sınıfın önünde sunulur. Devamında eylemler içeren cümlelerle bir öğretim kâğıdı verilir: kalkmak, uyumak, susmak, bakmak, koşmak, kaldırmak gibi eylemleri anlamına göre tabloda sıralamaları istenir. Öğrenciler birlikte, anlamlarına göre eylemler iş eylemleri, oluş eylemleri ve durum eylemleri olmak üzere üç gruba ayrıldığına sonuca varırlar.</p> <p>Yöntemler: Tümdengelim yöntemi, tümevarım yöntemi, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; karşılaştırma yöntemi; analiz ve sentez yöntemi</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 4.8.1. Eylemlerin anlam özelliklerini kavrar; 4.8.2. Eylemlerde kişi ve zamanı tanımlar; 4.8.3. Eylem biçimlerini kişi ve zaman olarak doğru kullanır; 4.8.4. Eylemlerde şimdiki, geçmiş, gelecek ve geniş zamanları tanımlar; 4.8.5. Sözlü ve yazılı anlatımda şimdiki zaman, gelecek zaman, geçmiş zaman ve geniş zaman için eylem formlarını doğru kullanır; 4.8.6. Eylemlerin emir kipini belirler ve doğru şekilde kullanır; 4.8.7. Eylemlerde mastar, soru durumunu bilir.</p>
------	--	--	--	---

4.9.	<p>Öznelerine göre eylemleri ve nesnelere göre eylemleri tanımak; Metnin oluşumunda fiillerin işlevlerini örneklerle açıklamak; Metindeki eylemleri çatılarına göre gruplandırmak; Metnin oluşumunda eylemsileri/ fiilimsilerin işlevlerini örneklerle açıklamak; Metinden hareketle eylemsileri türlerine göre gruplandırmak; Eylem ve eylemsileri kullanarak metin oluşturmak.</p>	<p>Çatılarına göre eylemler Öznelerine göre eylemler (etken, edilgen, dönüşlü, işteş eylem) Nesnelerine göre eylemler (geçişli, geçişsiz, oldurgan ve ettirgen eylem) Eylemsiler</p> <p>Kavramlar: Etken, edilgen, dönüşlü, işteş eylemler Geçişli, geçişsiz, oldurgan, ettirgen eylemler</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Eylemlerin nesnelere ve öznelerine göre olan özelliklerine, konumlarına çatı denir. Öznelerine göre eylemler çatı bakımından dörde ayrılır: Etken, edilgen, işteş, dönüşlü. Eylem çatılarıyla ilgili etkinlikler yaptırılır. Nesnelerine ve öznelerine göre eylem çatılarıyla ilgili etkinlikler yaptırılır. Cümlede eylemsilerin kullanılma etkinlikleri yaptırılır.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 4.9.1. Çatılarına göre eylemleri bilir ve örnekler ile açıklar; 4.9.2. Eylemsiler ile ilgili bilgi kuralları kavrar ve uygular; 4.9.3. Özne yüklem ilişkisine göre etken, edilgen, dönüşlü, işteş; nesne – yüklem ilişkisine göre geçişli, geçişsiz eylemleri/fiilleri bilir; 4.9.4. Eylemlerin kurucu öge olarak yer aldıkları kelime gruplarını tanır; 4.9.5. Eylemsilerin kurucu öge olarak yer aldıkları kelime gruplarını tanır.</p>
------	--	--	---	--

4.10.	<p>Eylemlerin kip yönünden ayrıldığını kavramak; Basit zamanlı ve birleşik zamanlı eylemleri bilmek; Bildirme (Haber) kiplerini ve tasarlama kiplerini örneklendirerek cümle içinde kullanmak; Çekimli fiiller (eylemler), üzerlerindeki kip sayısına göre basit kipli veya basit zamanlı fiiller ve birleşik kipli veya birleşik zamanlı fiiller olmak üzere başlıca iki gruba ayrıldığını öğrenmek.</p>	<p>Fiil Çekimleri Bildirme (Haber) Kipleri: Görülen (bilinen) geçmiş zaman kipi -di, bu ek, uyuma ve benzeşmeye göre değişerek -dı, -di, -du, -dü; -tı, -ti, -tu, -tü olur. Duyulan (öğrenilen) geçmiş zaman kipi -miş, eyleme/ fiile "-mış/-miş/-muş/-müş" eki getirilerek yapılır. Şimdiki zaman kipi -yor Gelecek zaman kipi -acak/, -ecek Geniş zaman kipi -r, -ar, Fiil kök veya gövdesine "-r" ; "-ar/-er" ; "-ır/-ir/-ur/-ür" eki getirilerek söz konusu olan işin vb. geçmiş, şimdiki ve gelecek zamanların tümüne ait olduğunun, yani her zaman tekrarlandığı bildirir. Tasarlama Kipleri: Gereklilik kipi -malı, -meli İstek kipi -a, -e Şart kipi -sa, -se Emir kipi (eki yok) Kavramlar: Şekil vezaman ekleri Bildirme(Haber) kipleri Tasarlama kipleri(şart, istek, gereklik, emir) Basit ve birleşik fiil çekimleri.</p>	<p>Açıklamalar: Eylemler/Fiiller kip yönünden ikiye ayrılır: Haber (bildirme) kipleri ve Dilek (tasarlama) kipleri</p> <p>I. Bildirme (Haber) Kipleri: Eylemin yapıldığını, yapılacağını bildiren kiplerdir: -di, -miş, -ecek, -(i)yor, -(ı)r. Hepsi de zaman anlamlıdır.</p> <p>II. Tasarlama Kipleri: Bu kipler bir takım şekiller ifade ederler. Bu şekiller de tasarlamanın şart, istek, gereklik veya emir şeklinde ortaya çıktığını gösterir. Bunlarda zaman ifadesi yoktur. Fakat, hepsinde kendini pek göstermeyen bir gelecek zaman anlamı sezilir. Bu dört kiplin ekleri: /-mAlI/, /-A/, /-sA/, eki yok.</p> <p>Çekimli fiiller (eylemler), üzerlerindeki kip sayısına göre basit kipli veya basit zamanlı fiiller ve birleşik kipli veya birleşik zamanlı fiiller olmak üzere başlıca iki gruba ayrılır.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>4.10.1. Eylemlerin kip yönünden ayrıldığını kavrar; 4.10.2. Basit zamanlı ve birleşik zamanlı eylemleri bilir ve örneklerde bulur; 4.10.3 Bildirme kiplerini ve tasarlama kiplerini örneklendirerek cümle içinde kullanır; 4.10.4. Çekimli fiiller (eylemler), üzerlerindeki kip sayısına göre basit kipli veya basit zamanlı fiiller ve birleşik kipli veya birleşik zamanlı fiiller olmak üzere başlıca iki gruba ayrıldığını bilir ve sayar.</p>
-------	---	--	--	---

4.11.	<p>Ek-Fiilleri bilmek; İsim soylu kelimelerin sonuna gelerek onların yüklem olmasını ve basit zamanlı fiil çekimlerinin birleşik zamanlı çekimlerini yapmayı sağlayan fiiller olduğunu kavramak; "imek" fiilinin ek olarak kullanmak ve genellikle bitişik yazıldığını cümlede ifade etmek; Eylemlerin/fiillerin hikâye, rivayet, şart birleşik zamanlı çekimlerini yapmak; Birleşik zamanlı çekimleri bilmek; Emir çekimi hariç bütün basit zamanlı çekimlerin hikâye birleşik zamanlı çekimleri olduğunu bilmek; Emir ve bilinen geçmiş zaman çekimleri hariç diğer basit zamanlı çekimlerin rivayet birleşik zamanlı çekimleri olduğunu bilmek; Emir, dilek-şart ve istek çekimleri hariç diğer basit zamanlı çekimlerin şart birleşik zamanlı çekimleri olduğunu bilmek.</p>	<p>Fiillerin birleşik çekimleri</p> <p>Kavramlar: Hikâye: "-Dİ" ekiyle yapılır (<idi) Rivayet: "-mİŞ" ekiyle yapılır (< imiş) Şart: "-sE" ekiyle yapılır (< ise) i-yardımcı fiili (isim fiili, imek)</p>	<p>Açıklamalar: Fiillerin basit zamanlı çekimleri sadece bir tek kip eki içerir. Hâlbuki dilimizde iki kip eki üst üste gelebilir. İşte çekimi iki kip ekiyle yapılmış olan bu fiillere birleşik zamanlı fiiller; çekimlerine de birleşik zamanlı çekimler denir.</p> <p>Birleşik zamanlı çekimlerde sonradan eklenen haber veya dilek ki ekleri asıl zamanı kendi üzerlerine alırlar.</p> <p>Yapılışı şöyledir: Basit zamanlı çekimlerde: fiil + kip eki + şahıs eki (gel-di-k vb.); Birleşik zamanlı çekimlerde: fiil + kip eki + birleşik zaman eki + şahıs eki (gel-miş-ti-niz vb.) olur. Üçüncü çoğul şahıslarda genellikle: fiil + kip eki + şahıs eki + birleşik zaman eki (gel-i-yor-lar-dı vb.) olur.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 4.11.1. Ek-Fiilleri bilir; 4.11.2. İsim soylu kelimelerin sonuna gelerek onların yüklem olmasını ve basit zamanlı fiil çekimlerinin birleşik zamanlı çekimlerini yapmayı sağlayan fiiller olduğunu kavrar; 4.11.3. "imek" fiilinin ek olarak kullanmak ve genellikle bitişik yazıldığını cümlede ifade eder; 4.11.4. Eylemlerin/fiillerin hikâye, rivayet, şart birleşik zamanlı çekimlerini yapar; 4.11.5. Birleşik zamanlı çekimleri bilir; 4.11.6. Emir çekimi hariç bütün basit zamanlı çekimlerin hikâye birleşik zamanlı çekimleri olduğunu bilir; 4.11.7. Emir ve bilinen geçmiş zaman çekimleri hariç diğer basit zamanlı çekimlerin rivayet birleşik zamanlı çekimleri olduğunu bilir; 4.11.8. Emir, dilek-şart ve istek çekimleri hariç diğer basit zamanlı çekimlerin şart birleşik zamanlı çekimleri olduğunu bilir.</p>
-------	--	---	---	---

4.12.	<p>Belirteç türlerini tümcede kavramak; Cümlelerde belirteçleri tanımak; Cümle kurarken belirteçler kullanmak; Metnin oluşumunda edatların işlevlerini örneklerle açıklamak; Metnin oluşumunda bağlaçların işlevlerini örneklerle açıklamak; Ünlemlerin cümle ve metindeki işlevlerini örneklerle açıklamak.</p>	<p>Cümleyi oluşturan unsurlar</p> <p>Kavramlar: Belirteç Edat Ünlem Bağlaç</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Tümcede belirteçli tümleci kullanma etkinliği yaptırılır. İlgeç, bağlaç ve ünlem olan kelimeler ile uygulama alıştırmaları yaptırılır. Edatların ve bağlaçların kurucu öge olarak yer aldığı kelime grupları üzerinde durulur. Ünlemlerin kurucu öge olarak yer aldığı kelime grupları açıklanır ve etkinlikler yaptırılır. Çiftlere ayrılan öğrenciler, iki sırada düzenlenmiş cümle parçalarından cümleler oluştururlar. Sol sırada yazılan cümlenin her bölümü için, sağ sırada yazılmış ilgili bir bölüm bulunur ve bağlaçlardan hangisini mantıklı bir cümle sağlar belirlerler (ve, meğer, ancak, çünkü, neden, ama, fakat, lakin, ancak, yalnız, oysa, oysaki, halbuki, ile, ki, de, çünkü, zira, madem, mademki, veya, ya da, demek ki, hatta, üstelik). Öğrenciler cevapları okur ve öğretmenin yardımıyla yanlışları düzeltirler.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 4.12.1. Belirteç türlerini cümlede kavrar; 4.12.2. Cümlelerde belirteçleri tanır; 4.12.3. Cümle kurarken belirteçler kullanır; 4.12.4. Edat, bağlaç ve ünlem olan kelime ve kelime gruplarını tanır, cümlede ayırt eder ve adlandırır.</p>
-------	--	--	---	---

5. CÜMLE BİLGİSİ/SÖZ DİZİMİ

5.1.	<p>Cümle, cümlenin kavramı, içeriği ve özelliği hakkında bilgi tekrarı yapmak; Cümle öğelerini (özne, yüklem, nesne ve tümleç) bilmek; Anlamlarına göre cümle çeşitlerini (olumlu, olumsuz, soru, ünlem cümlesi) kullanmak; Yapı bakımından cümle çeşitlerini (basit, birleşik, sıralı, bağlı) kullanmak; Yüklemine göre cümle türlerini (ad ve eylem) kavramak.</p>	<p>Cümle Cümlede anlam Cümlelerin yapısı Yüklemine göre cümle</p> <p>Kavramlar: Cümlede özne, yüklem, nesne, tümleç Olumlu, olumsuz, soru, ünlem cümlesi Basit, birleşik, sıralı, bağlı cümleler Ad ve eylem cümleleri</p>	<p>Öğrencilere bir kâğıt verilir, kâğıt üzerinde bir cümle yazılıdır. Makasla cümleyi her kelime ayrı bir parça oluşturacak şekilde kesilir. Öğrencinin, temel öğelerinden oluşan anlamlı bir cümleyi doğru bir şekilde oluşturacak şekilde kâğıt parçalarını doğru bir şekilde birleştirmesi istenir. Öğrenciler, cümlenin temel öğelerin bağlantısını vurgulayarak cümleleri okur ve tahtada yazarlar. Öğrenciler 4 gruba ayrılır ve her grup bir kutudan veya çantadan bir kâğıt çeker. Kâğıtta şu yazılar var: anlat, dile, sor, emret. Yazılan kelimeye göre ifade edecekleri üç cümle oluşturmalarıdır. (Ör.: Dün Gostivar'daydım. Dondurma istiyorum. Nereye gidiyorsun? Bana çikolata al!) Cümleler okunur, ifade ne anlama geldiği ve hangi tonlama ile okunduğu tartışılır. Öğrencilere internette bilgi alarak bir poster hazırlama gerekiyor. Posterde anlamlarına göre: olumlu, olumsuz, soru, ünlem cümleleri kullanmalı gerekiyor (Ör.: Olanlardan kim sorumlu? Bugün hava güneşli olacak vs.). Kendileri posterin lektörlüğünü yaparak, sınıfta sunarlar. Cümleleri birlikte okurlar ve uygun noktalama işaretlerine dikkat ederler.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 5.1.1. Cümlenin temel öğelerini tanıyabilir (özne ve yüklem-özne yüklem uyumu); 5.1.2. Belirli bir metni cümle türlerine göre belirler; 5.1.3. Basit bir cümlenin yapısını, yüklem ve öznenin cümledeki işlevini açıklar; 5.1.4. Yüklem fiilinin biçimlerini tanıyabilir ve ayırt eder; 5.1.5. Cümlenin yardımcı öğeleri ile cümle oluşturur (nesne ve tümleç); 5.1.6. Belirtili ve belirtisiz nesne arasındaki farkı tanıyabilir; 5.1.7. Dolaylı tümleç, zarf tümleci, edat tümleci arasındaki farkı tanıyabilir; 5.1.8. Anlamlarına, yapılarına, yüklemine göre cümleleri kavrar.</p>
------	--	---	--	--

5.2.	<p>Cümlede anlam oluşumunu açıklamak; Cümlenin metinde tamamlanan bir anlam birimi olduğunu fark etmek; Aynı düşüncenin farklı cümlelerle ifade edilebileceğini örnek vererek açıklamak.</p>	<p>Cümlede anlamın oluşmasını sağlayan unsurları belirleme</p> <p>Cümlenin yapısını belirleme, yapıyla-anlam arasında ilişki kurma</p> <p>Kavramlar: Betimleyici, açıklayıcı, öyküleyici, tartışmacı anlatım.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Öğrenciler, aynı cümlenin farklı bağlamlarda söylendiğinde anlam bakımından ne gibi değişiklikler göstereceğini tartışırlar. Betimleyici, açıklayıcı, öyküleyici, tartışmacı anlatımla yazılmış metinlerin her birinden seçilmiş cümleler verilir. Cümlelerin anlam özelliklerinin belirlenmesi istenir. Tanım, karşılaştırma; nesnel, öznel ifade; doğrudan, dolaylı anlatım, betimleme vb. bildiren cümleler bulunur, bunların metne kazandırdığı anlam değerleri tartışılır.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 5.1.1. Cümlede anlamın oluşmasını sağlayan unsurları belirler ve anlamlarına göre gruplandırır; 5.1.2. Cümlenin yapısını oluşturan kelime ve kelime grupları arasındaki ilişkiyi belirler.</p>
------	--	--	---	---

5.3.	<p>Bildirdikleri anlamlara göre cümleleri kavramak; Haber cümlelerinin işlevlerini belirlemek; Haber cümlelerinde zamanının nasıl bildirildiğini açıklamak; Gündelik hayattaki olayları anlatmak üzere haber cümleleri kurarak kısa metinler yazmak.</p>	<p>Haber bildiren cümleler Haber bildiren cümleleri ayırma, bu tür cümlelerin işlevini belirleme</p> <p>Kavramlar: Haber cümlelerinde soru Haber cümlelerinde olumluluk ve olumsuzluk</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Öğrenciler, haber cümlelerine hangi metinlerde daha çok yer verildiğini araştırırlar. Öğrenciler iletişim tablosundan hareketle, dilin göndergesel işlevinin; heyecana bağlı işlev ve alıcıyı harekete geçirme işlevlerinden farklılığını belirlerler. Öğrenciler, gündelik hayatta haber cümlelerinin nerede, ne zaman ve nasıl kullanıldığını araştırırlar.</p> <p>Açıklamalar: Haber cümlelerinin işlevlerinin belirlenmesinde aşağıdaki hususlara dikkat edilir: Haber cümlelerinde dilin daha çok göndergesel işlevde kullanıldığı sezdirilir. Haber cümlelerinin mekân ve zamana da bağlı olarak bu göndergeler hakkında bilgi, düşünce, kanaat ve tavır bildirdiği; göndergelerin durum ve görünüşlerini belirttiği; haber cümlelerinde kavram, eşya, olay, kişi ve görünüş gibi hususların cümlenin göndergesi olduğu belirtilir. Haber cümlelerinde kelime ve kelime grupları yalnızca göndergesel işlevde kullanıldığında cümlenin anlamının nesnel olduğu; göndergesel işlevin heyecana bağlı işlevle zenginleştirilmesinin nesnel olanın kişisel değerlerle (öznel) anlatılmasını sağladığı açıklanır. Bir eylemin gerçekleştiğini, gerçekleşmekte olduğunu, gerçekleşeceğini bildiren cümlelerin bilgi vermek veya bir konuda bilgisinin olduğunu belirtmekle görevli oldukları açıklanır. Haber cümlelerinde verilen bilgilerin doğru ve yanlış olabileceği sezdirilir. Haber cümlelerinin bilgi ve haber aktarmak üzere düzenlendiği; alıcı durumundaki kişinin verilen haber ve bilgi karşısındaki tavrına göre cümlede bazı düzenlemelere ihtiyaç olduğu belirtilir. Dinleyicinin haberin doğruluğuna kanaat getirmesi için haberi pekiştiren söz ve söz gruplarının kullanıldığı söylenir.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 5.3.1. Haber cümlelerini ayırır, kullanım amacını ve yerini belirler; 5.3.2. Haber cümlelerinde dilin daha çok göndergesel (ilk anlam) işlevde kullanıldığını fark eder; 5.3.3. Haber cümlelerinde dikkatin dışa yöneldiğini fark eder; 5.3.4. Metindeki haber cümlelerini bulur, bunların kullanılma nedenlerini tartışır; 5.3.5. Haber cümlelerinde ne öğretildiğini, hangi konuda nasıl bilgi verildiğini tartışır; 5.3.6. Haber cümlelerinde zamanının nasıl bildirildiğini açıklar.</p>
------	--	--	---	---

5.4.	<p>Dilek-istek cümlelerin işlevlerini belirlemek;</p> <p>Dilek-istek cümlelerini kullanarak metin yazmak.</p>	<p>İstenilen, tasarlanan, niyet ve duyguyu ifade eden cümleler</p> <p>Kavramlar: Dilek-istek cümleleri Dilek-şart cümleleri Gereklilik cümleleri Emir cümleleri</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Öğrenciler, dilek-istek cümlelerinde dilin hangi işlevlerle kullanıldığını araştırırlar. Öğrenciler, farklı metinlerden seçilmiş konuyu kavrayacak sayıda dilek-istek cümlesinde dil birliklerinin dil bilgisi ve anlam değerleri bakımından nasıl birleştiğini araştırırlar. Öğrenciler “bari, keşke, n’olaydı” gibi sözlerin dilek cümlelerindeki görevlerini tartışırlar.</p> <p>Açıklamalar: Dilek-istek cümlelerinin işlevlerinin belirlenmesinde aşağıdaki hususlara dikkat edilir: İstenilen, tasarlanan bir eylemi, eylemler hakkında bir niyet ve duyguyu ifade eden cümlelere dilek-istek cümleleri dendiği hatırlatılır. Dilek-istek cümlelerinin doğru ve yanlış olmalarına imkân bulunmayan cümleler olduğu, gerçekleşmesi mümkün olsun veya olmasın bir husus için duyulan özlemi ifade ettiği vurgulanır. İstek, emir, gereklilik, dilek-şart cümleleri üzerinde durulur. Dilek-şart cümleleri: Dilek şart cümleleri fiil kök ya da gövdesine -sa/-se ekleri getirilerek kurulur. <i>“Ah bir zengin olsam.”</i> İstek cümleleri: Bu tür cümleler kişinin kendi kendine yapmak istediği eylemi ifade eder. <i>“Kalkayım, eve gideyim, Haydi, bize gidelim. Burada iki gün kalalım.” cümleleri bu tür cümlelerdir.</i> Gereklilik cümleleri: Mutlaka yapılması gerekir anlamı ifade ederler. <i>Başarmak için çalışmalıyım. Eve gitmeliyim.</i> Emir cümleleri: Bir buyruğu bir emri ifade eden cümlelerdir. <i>oku, çalış, git, gel, vb.</i></p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 5.4.1. Dilek-istek cümlelerini ayırır, bunların kullanıldığı yeri ve kullanılış amacını belirler; 5.4.2. Dilek-istek cümlelerini gruplandırır; 5.4.3. Dilek-istek cümlelerinin işlevlerini tartışır; 5.4.4. Dilek-istek-gereklilik-emir-soru-ünlem cümlelerini karşılaştırır.</p>
------	---	---	---	--

5.5.	<p>Soru cümlelerin oluşumunu belirlemek;</p> <p>Soru cümlelerin işlevini belirlemek;</p> <p>Soru cümlelerini farklı işlevlerde kullanarak kısa metinler yazmak.</p>	<p>Soru cümleleri Haber ve dilek kiplerinde soru</p> <p>Kavramlar: Soru eki ve edatları Soru zarfları Soru zamirleri Soru sıfatları</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Öğrenciler okudukları metinlerden seçecekleri soru cümlelerinin işlevlerini ve oluşumlarını açıklarlar. Soru eki ve edatlarıyla düzenlenen soru cümlelerinde hangi ek ve edatların hangi işlevlerle kullanıldığını araştırır/tartışır. Soru zarflarıyla düzenlenen soru cümlelerinde hangi zarfların hangi işlevlerle kullanıldığını araştırır/tartışır. Soru zamirleriyle düzenlenen soru cümlelerinde hangi zamirlerin kullanıldığını araştırır/tartışır. Soru sıfatlarıyla düzenlenen soru cümlelerinde hangi sıfatların hangi işlevlerde kullanıldığını araştırır/tartışır.</p> <p>Açıklamalar: Soru cümlelerinin oluşumu belirlenirken aşağıdaki hususlara dikkat edilir: "Ne, kim, nasıl, hangi, kaç" gibi soru kelimeleri ile cümlede öğelerin ve onları tamamlayan kelimelerin sonuna "mi" soru edatı getirilerek soru cümleleri kurulduğu, vurguyla soru cümlesi düzenlenebildiği vurgulanır.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 5.5.1. Öğrenciler, okudukları metinlerden soru cümlelerinin işlevlerini ve oluşumlarını açıklarlar; 5.5.2. Soru cümlelerinin oluşumunu belirler, kullanılış amacını açıklar; 5.5.3. Soru kelimeleriyle düzenlenen cümlelerin farklılığını kavrar; 5.5.4. Soru cümlelerini gruplandırır, bu cümlelerin işlevlerini tartışır; 5.5.5. Soru eki ve edatlarıyla düzenlenen soru cümlelerinde hangi ek ve edatların hangi işlevlerle kullanıldığını bilir; 5.5.6. Soru zarflarıyla düzenlenen soru cümlelerinde hangi zarfların hangi işlevlerle kullanıldığını bilir; 5.5.7. Soru zamirleriyle düzenlenen soru cümlelerinde hangi zamirlerin kullanıldığını bilir; 5.5.8. Soru sıfatlarıyla düzenlenen soru cümlelerinde hangi sıfatların hangi işlevlerde kullanıldığını bilir.</p>
------	---	--	---	--

5.6.	<p>Olumlu ve olumsuz eylem/fiil cümlelerinin kuruluş özelliklerini belirlemek;</p> <p>Olumlu ve olumsuz isim cümlelerinin kuruluş özelliklerini belirlemek;</p> <p>Farklı kuruluş özelliği taşıyan olumlu ve olumsuz cümlelerle kısa metinler yazmak.</p>	<p>Haber ve dilek kiplerinde olumluluk ve olumsuzluk</p> <p>Olumlu ve olumsuz fiil ve isim cümleleri</p> <p>Olumlu, olumsuz cümleleri ayırma, işlevlerini belirleme</p> <p>Kavramlar:</p> <p>Olumlu Olumsuz, Haber, Dilek-istek cümleleri "Değil" edatı "Var, yok" kelimeleri</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Öğrenciler metinden "değil" edatı ile kurulan olumsuz isim cümleleri bulur, bu cümlelerde ifade edilen hususun başka nasıl dile getirilebileceğini tartışır. Biçim bakımından olumlu, anlamca olumsuz eylem cümlelerinin kuruluş özelliklerine dikkat çekilir.</p> <p>Açıklamalar:</p> <p>Biçim bakımından olumlu, anlamca olumsuz isim cümlelerinin kuruluş özelliklerine dikkat çekilir. "Değil" edatı ile yapılan olumsuz isim cümlelerinin kuruluş özelliklerine dikkat çekilir. "Var, yok" kelimelerinin yüklem işleviyle kullanıldıkları cümlelerin anlam özelliklerine dikkat çekilir.</p>	<p>5.6.1. Olumlu ve olumsuz fiil cümlelerinin kuruluş özelliklerini belirler;</p> <p>5.6.2. Olumlu, olumsuz cümlelerin oluşumunu, kullanılış amaçlarını açıklar ve metne kazandırdıklarını tartışır;</p> <p>5.6.3. Haber, dilek-istek ve olumlu-olumsuz cümleleri karşılaştırır.</p>
------	---	---	---	--

6. YAZIM (İMLÂ) KURALLARI VE NOKTALAMA İŞARETLERİ

6.1.	<p>İmlâ kurallarını uygulamak;</p> <p>Ayrı ve bitişik yazılan kelimeleri doğru yazmak;</p> <p>"-de" ekini, "-ki" ilgi adını, "idi, imiş, iken" kelimeleri doğru yazmak.</p>	<p>İmlâ (Yazım) kuralları</p> <p>Türk standart dilinin imlâsı</p> <p>Türkçenin imlâsının basımlarına genel bakış</p> <p>Kavramlar:</p> <p>Ayrı ve bitişik yazılan kelimeler "-de" eki, "-ki" ilgi adlı, mi soru edatı</p>	<p>Açıklamalar:</p> <p>Dilbilgisi dersinde okuma yılı boyunca yapılacak "Okuma" ve "Yazma Çalışma" etkinliklerinde gereken yazım (imlâ) kuralları hatırlatılacak, gerekirse daha geniş bilgi de verilmeli.</p> <p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>"-de" ve "-ki" ekleriyle etkinlikler yaptırılır. Yazılarında kelime tekrarlamasından kaçınılır.</p> <p>Yöntemler: Etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; karşılaştırma yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>6.1.1. İmlâ ve telaffuz terimlerini tanımlar ve bir dilin imlâ ve telaffuzunun neden standart dil normunun bir parçası olduğunu açıklar;</p> <p>6.1.2. Yazım türlerini listeler ve aralarındaki farkı açıklar;</p> <p>6.1.3. -de ve -ki ekleriyle etkinlikler yapar;</p> <p>6.1.4. Yazılarında kelime tekrarlamasından kaçınır;</p> <p>6.1.5. mi soru edatını doğru yazar ve yerinde kullanır.</p>
------	---	---	---	--

6.2.	<p>Noktalama işaretlerini doğru yazmak ve yerinde kullanmak;</p> <p>Noktalama işaretlerinin kullanımını doğru uygulamak (nokta, virgöl, soru işareti, iki nokta, üç nokta, ünlem işareti, tırnak işaretleri).</p> <p>Kelimenin satır sonuna sığmayan kısmını bir satırdan diğerine taşımak.</p>	<p>Noktalama İşaretleri</p> <p>Kavramlar: Nokta, virgöl, soru işareti, iki nokta, üç nokta, ünlem işareti, tırnak işaretleri, parantez, noktalı virgöl...</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Noktalama işaretlerini doğru yazma ve kullanma. Noktalama işareti verilmeyen tümcelerden veya bir metinden gerekli noktalama işaretlerini kullanmaları istenilir. Satır sonuna sığmayan kelimeleri hecelere doğru ayırma uygulaması yaptırılır.</p> <p>Açıklama: Dilbilgisi dersinde okuma yılı boyunca yapılacak "Okuma" ve "Yazma Çalışma" etkinliklerinde gereken yazım (imlâ) kuralları hatırlatılacak, gerekirse daha geniş bilgi de verilmeli. Metin oluştururken noktalama işaretlerini doğru kullanmasına özen gösterilir. Noktalama işaretlerini doğru kullanarak bir metin oluşturmaları istenir. Sınıfta noktalama işaretlerinin metne anlam ve dil yönünden katkılarını tartışarak konu anlatımı gerçekleştirilir.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 6.2.1. Noktalama işaretlerini doğru yazar ve yerinde kullanır; 6.2.2. Metinde noktalama işaretlerini (tırnak işaretleri, iki nokta, üç nokta, parantez) tanır ve adlandırır; 6.2.3. Yazıda doğru noktalama işaretleri kullanır; 6.2.4. Noktalama işareti verilmeyen cümlelerden veya bir metinden gerekli noktalama işaretlerini kullanır; 6.2.5. Sözün bir kısmını bir sonraki satıra taşırken kelimeyi doğru şekilde hecelere böler; 6.2.6. Bir kelimenin nasıl bölündüğünü ve kelimenin bir kısmının bir satırdan diğerine nasıl aktarıldığını açıklar; 6.2.5. Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun olarak kullanır.</p>
------	---	---	---	--

Modül Ünitenin Adı: EDEBİYAT

Sıra No.	Öğrenme kazanımları	İçerik ve kavramlar	Etkinlikler ve yöntemler	Değerlendirme kriterleri*
1.	Realizm			
1.1.	<p>Öğrenci şunları yapabilecek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gerçekçiliğin temel özelliklerini (edebiyatın gerçeklikle ilişkisi) tanımlamak ve geliştirmek ve farklı gerçekçilik türlerinin özelliklerini en önemli temsilcileriyle açıklamak; - Edebiyatta gerçekçiliğin bir akım olarak ortaya çıkmasından önce, gerçekçi romanı edebi eserlerle ilgili özellikleriyle tanımlamak. 	<p>Gerçekçilik türleri</p> <p>Kavramlar: Gerçekçi roman; Gerçekçi açıklama; Toplumsal gerçekliğin bir yansıması olarak karakter; Tiplendirme (sosyal sınıf hiyerarşisindeki tipik karakterler); Klasik gerçekçilik; Natüralizm; Eleştirel gerçekçilik; Sosyalist Gerçekçilik; Psikolojik gerçekçilik.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Edebiyatta ve sanatta gerçekçiliğin özelliklerini ve en önemli temsilcilerini anlatan bir sunum yapılır. Bu sunumda natüralizm ve toplumcu gerçekçiliğe ilişkin veriler, özellikler ve temsilcileri sunulur; Bu iki yönün kurucuları olan Emile Zola'nın "Nana" ve Maxim Gorky'nin "Ana"/ "Alt derinlikler" adlı eserlerinden alıntılar okunur. Bir tablo hazırlanır ve bu tabloda Emile Zola ile Maxim Gorky'nin gerçekçilikle ilgili bir karşılaştırması yapılır.</p> <p>Yöntemler: monolojik-diyalojik, açıklayıcı: metin yöntemi; karşılaştırma yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>1.1.1. Gerçekçiliğin edebiyatta bir yön olarak ortaya çıkış zamanını ve yerini belirlemek için zaman ekseninde tanır;</p> <p>1.1.2. Gerçekçiliğin edebiyatta bir yön olarak ortaya çıktığı sosyo-politik koşulları sunar;</p> <p>1.1.3. Gerçekçilik türlerini ayırt eder ve klasik, eleştirel, sosyalist veya psikolojik gerçekçilik ve natüralizmden ayıran unsurları belirler.</p> <p>1.1.4. 19. yüzyılda gerçekçiliğin temsilcilerini ve onların eserlerini 20. yüzyılda gerçekçilik, natüralizm, toplumsal gerçekçilik temsilcileriyle karşılaştırır.</p>

* Değerlendirme kriterlerinin belirlendiği öğrenme kazanımlarına ulaşmak için standartlar/yönergeler sunulmuştur.

1.2.	<p>- "Goriot Baba" eserindeki gerçekçi romanın özelliklerini tespit etmek ve karakterler üzerinden yorumlamak.</p>	<p>Honoré de Balzac – Goriot Baba"</p> <p>Kavramlar: Gerçekçi roman; tematik-ideal temel, kompozisyon, yapı, karakterler, olay örgüsü; her şeyi bilen anlatıcı; Açıklamanın işlevi (gerçekçi yazıdaki ayrıntı).</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Honore de Balzac'ın hayatı ve eserleriyle ilgili en önemli veriler hakkında sunum yapılır; Üç gruba ayrılan öğrenciler, romanın yapısı ve kompozisyonuyla ilgili edebi sorunlara ilişkin sorunlu soruları çözerler;</p> <p>Romandan alıntılara odaklanarak yorumlayıcı okunması için (ayrıntılı, gerçekçi açıklama yapımları ve anlatıcının tipik karakterin illüstrasyon aracılığıyla belirlenmesi) çiftler halinde çalışma yapılır,</p> <p>Öğrenciler insanın maddi ve manevi mutluluğunu çevreleyen temel edebi soruna ilişkin ikili bir tartışmaya teşvik edilir.</p> <p>Yöntemler :</p> <ul style="list-style-type: none"> - problem yaratıcı yöntem; - monolojik-diyalojik, -metin-yöntemi, -analiz ve sentez yöntemi -karşılaştırma yöntemi 	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>1.2.1. Balzac'ın hayatından, çalışmaları ve gerçekçiliğin kurucusu rolüyle ilgili verileri sunar;</p> <p>1.2.2. Romanın yapısını ve kompozisyonunu, temasını, fikrini, anlatıcıyı belirler ve aksiyonun zamanını ve yerini yerleştirir;</p> <p>1.2.3. Karakterlerin niteliklerini ve işlevlerini belirler;</p> <p>1.2.4. "Goriot Baba" romanının bütünleyici bir öğretim yorumunu yapar;</p> <p>1.2.5. Sevgi, mutluluk ve paranın bu iki temel insan ihtiyacının gerçekleşmesindeki önemi ile ilgili bir konu üzerine kompozisyon yazar.</p>
------	--	---	---	--

<p>1.3.</p>	<p>- Romanı yorumlarken psikolojik gerçekçiliğin temel özelliklerini tespit etmek;</p>	<p>Fyodor M. Dostoyevski "Suç ve Ceza" Kavramlar: Psikolojik roman; tematik-ideal temel, kompozisyon, yapı; karakterler; masal;</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Etkinlikler: Öğrenciler, ait olduğu sınıfın tipik bir temsilcisi olan karakterin ve aynı zamanda belirli bir davranışı teşvik edebilecek ortamın görsel izlenimini edinmek için "Suç ve Ceza" filminden klipler izlerler. Karakterlerin atıfları romandan seçilen alıntılara göre yapılır. Suç ve günah ile tövbe ve bağışlama konusundaki dinsel anlayışa ilişkin bir tartışma, Kur'an'dan özenle seçilmiş ayetler yoluyla yapılır.</p> <p>Yöntemler:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yorumlama medifini tirtremek; -monolog-diyalog yöntemi; -metin yöntemi; - görsel-ışitsel yöntemi; -sorun-yaratıcı yöntemi; -korelasyon yöntemi 	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>1.3.1. Psikolojik gerçekçiliğin temsilcisi olarak Dostoyevski'nin hayatı ve çalışmalarına dair veriler sunuyor;</p> <p>1.3.2. Romanın yapısını ve kompozisyonunu açıklar, temayı, fikri, anlatıcıyı belirler ve aksiyonu yerleştirir;</p> <p>1.3.3. Romanın içeriğini analiz eder ve yorumlar;</p> <p>1.3.4. Romandaki karakterlerin eylem ve davranışlarını yorumlayarak analiz eder;</p> <p>1.3.5. Suç ve ceza konusunda pozisyon alır ve bunu makale şeklinde açıklar.</p>
-------------	--	--	--	---

1.4.	<p>- Eseri gerçekçi bir roman olarak yorumlamak ve romandaki edebi sorunları sosyo-tarihsel bir bağlama yerleştirerek tespit etmek;</p> <p>- On dokuzuncu yüzyıl Rus toplumunda kadının yeri ve ailedeki rolü hakkındaki tutumunu ifade etmek.</p>	<p>Aslan N. Tolstoy "Anna Karenina"</p> <p>Kavramlar: gerçekçi roman, tematik - kavramsal araştırma, kompozisyon, yapı; karakterler; masal; anlatıcı/anlatı;</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Tolstoy'un hayatı ve onun yaratıcı başarıları üzerine sunum; Romanın bazı bölümlerinin yorumlayıcı okunması; ana karakter Anna Karenina'ya özel vurgu yapılarak hedeflenen karakter analizi soruları.</p> <p>Yöntemler : -yorumlama yöntemi; -metin-yöntemi; - problem yöntemi; -karşılaştırma yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>1.4.1. Anlatıcının konumunu belirler ve temel edebi sorunu tanımlar: yasak aşk ve sadakatsiz kadının cezalandırılması;</p> <p>1.4.2. Karakterleri analiz eder, işlevlerini yorumlar ve niteliklerini sunar; 1.4.2. Romanda gerçekçilik belirtilerini algılar ve yorumlar;</p> <p>1.4.3. Edebiyatın temel sorununa ilişkin görüşlerini ifade ettiği bir makale yazar.</p>
1.5.	<p>- hikayeleri yorumlamak ve karakterlerin eylemlerini analiz etmek;</p> <p>- Gogol'ün anlatı düzyazısındaki mizah ve grotesk unsurlarını ve özel mizah türünü tanımak ve ayırt etmek.</p>	<p>Nikolay Vasilievich Gogol - Kısa öykülerden derleme. ("Palto", "Burun")</p> <p>Kavramlar: Gerçekçi kısa öykü; başlık; bir fikir; karakterler; mizah; grotesk; fantezi.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Gogol'ün hayatı ve çalışmalarına ilişkin temel veriler sunulmaktadır; Kısa öykülerin bazı bölümlerinin yorumlayıcı okunması; yorumlanan kısa öykünün içeriğinden kaynaklanan edebi sorunların grup çalışmasıyla çözülmesi; karakterlerin işlevlerini ve niteliklerini keşfetme;</p> <p>Yöntemler: Yorumlama yönteminin öğretilmesi;</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>1.5.1. Öykülerin tematik-ideolojik temellerini, anlatıcının konumunu belirler; fablı belirler;</p> <p>1.5.2. Hikayeleri yorumlar ve karakterlerin eylemlerini analize eder;</p> <p>1.5.3. Hikayelerdeki gerçekçi unsurları ve Gogol'ün anlatım yönteminin ayrıntılarını bulur.</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - monolojik-diyalojik -metin-yöntemi -sorunlu yöntem -karşılaştırma yöntemi. 	
1.6.	<p>- Kısa öykülerdeki natüralist imgelerin taşıyıcıları olan ana karakterlerin sunulduğu absürtlük ve ironi hakkında natüralizmin belirtilerini belirlemek ve sonuçlar çıkarmak.</p>	<p>Anton Pavlovich Çehov "Davadaki Adam" ve "Bir Memurun Ölümü" adlı kısa öykülerin yorumlanması.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Çehov'a ilişkin temel biyo-bibliyografik verilerin kısa bir sunumu; Kısa öykülerde temel edebiyat sorununa ilişkin yol gösterici sorular; çalışmadaki natüralist görüntüleri doğrulamak amacıyla iki hikayenin karakterlerini karşılaştırmak için sorunlu sorularla gruplar halinde çalışın; (karikatür ve psikolojik tasvir). Eserdeki karakterlerin o zaman ve şimdiki zamana göre güncellendiği bir makale yazılır. Yöntemler: Öğretim yorumlama yöntemi, monolojik-diyalojik, metin yöntemi, problem yaratma yöntemi, karşılaştırma yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>1.6.1. Kısa öykülerdeki düzyazı özelliklerini belirlemek ve eserde tespit ettiği temel edebi sorunları tanımlamak; 1.6.2.Öykülerdeki karakterleri yorumlamak ve karşılaştırmak; 1.6.3. Karakterlerin fonksiyonlarını ve niteliklerini belirlemek; 1.6.4. Verilen bir konu hakkında makale yazmak.</p>

2. Batı Etkisinde kalmış Türk Edebiyatı				
2.1.	<p>Öğrenci şunları yapabilecek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Türk edebiyatına ait üçüncü dönem olan Batı Etkisinde kalmış Türk Edebiyatının geçiş döneminde eser vermiş edebiyatçıları tanır. - Verilmiş olan manzum eserleri değerlendirir. 	<p>19. yy. Türk edebiyatı manzum ile mensur eser ve halk edebiyatı temsilcileri</p> <p>Yenişehirli Avni, Enderunlu Vasıf ve Keçecizade İzzet Molla.</p> <p>Kavramlar: Divan,gazel, şarkı, kaside</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Divan edebiyatı özelliklerinden bahsedilerek edebiyatçıların divan kavramı üzerine durulur.</p> <p>Manzum eser temsilcilerinden örnekleri işlenir. Divanı ve gazel örnekler işlenir. Bu şekilde Divan edebiyatı ürünlerinden gazel, şarkı, kaside ve mesnevi çeşidi de tekrarlanır ve hatırlanır.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>2.1.1. Türk edebiyatında var olan yeni bir dönemle ilgili bilgi edinir ve Divan edebiyatından sonra ortaya çıkan değişiklikler üzerine fikir yürütür;</p> <p>2.1.2. Döneme ait manzum ve mensur eser veren edebiyatçıları tanır.</p> <p>2.1.3. Divan edebiyatından sonra Batı'ya yönelmenin sonucunda ortaya çıkan değişiklikleri farkederek.</p> <p>2.1.4. Döneme ait manzum eserleri bilir</p>
2.2.	<ul style="list-style-type: none"> - Türk edebiyatına ait üçüncü dönem olan Batı Etkisinde kalmış Türk Edebiyatının geçiş döneminde eser vermiş edebiyatçıları tanır. - Verilmiş olan mensur eserleri değerlendirir. 	<p>Mensur eser temsilcisi:</p> <p>Mütercim Asım- Hayatı, eserleri ve edebi kişiliği</p> <p>Kavramlar: Mütercim,naşirlik,kelamcılık</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Mütercim Asım – Özellikle sözlük çalışmalarıyla tanınmıştır. Tarih çalışmaları da önemlidir. Eserlerinden örnekler okunur.</p> <p>Yöntemler: araştırma yöntemi; tündengelim yöntemi, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolojik, diyalogik ve konuşma -</p>	<p>2.2.1. Türk edebiyatında var olan yeni bir dönemle ilgili bilgi edinir ve Divan edebiyatından sonra ortaya çıkan değişiklikler üzerine fikir yürütür;</p> <p>2.2.2. Döneme ait manzum ve mensur eser veren edebiyatçıları tanır.</p> <p>2.2.3. Divan edebiyatından sonra Batı'ya yönelmenin sonucunda ortaya çıkan değişiklikleri farkederek.</p> <p>2.2.4. Döneme ait mensur eserleri bilir.</p>

			sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; karşılaştırma yöntemi; analiz ve sentez yöntemi.	
2.3.		<p>Halk edebiyatı temsilcileri:</p> <p>Seyrani, Dadaloğlu, Bayburtlu Zihni ve Erzurumlu Emrah</p> <p>Kavramlar: Divan, güzelleme, taşlama, koşma</p>	<p>Edebiyatçılardan en önemli örnekler olarak güzelleme, taşlamalar, koşmalar üzerinde çalışılır.</p> <p>Yöntemler: araştırma yöntemi; tümdengelim yöntemi, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolojik, diyalojik ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; karşılaştırma yöntemi; analiz ve sentez yöntemi.</p>	

3.	Tanzimat Dönemi Türk Edebiyatı			
3.1.	<p>Öğrenci şunları yapabilecek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tanzimat dönemi özellikleri arasında en büyük yer tutan, askeri - idari hukuk ve eğitim alanında yenilikleri verilir. - Tanzimat, 37 yıllık döneminde Osmanlı kültür ve sanat hayatına verdiği büyük yenilikleri açıklanır. 	<p>Tanzimat'ın birinci dönemi temsilcileri :</p> <p>Ziya Paşa "Zafername" eserinin yorumlanması yapılır,</p> <p>Namık Kemal "İntibah" romanının yorumlanması yapılır,</p> <p>İbrahim Şinasi-"Şair Evlenmesi" eserinin yorumlanması yapılır.</p> <p>Kavramlar : Özgürlük, hak, yurt severlik ve adalet.</p>	<p>Etkinlik örnekleri:</p> <p>Proje çalışması olarak Tanzimat'ın ne olduğu, Toplum bilincini geliştirebilmek amacıyla edebiyattan destek alındığı, ilk yenilikçi ve Batılı eserlerin Tanzimat'ın birinci döneminde verildiği açıklanır.</p> <p>Tanzimat'ın birinci döneminde sanatçılar, Devlet adamı olarak kabul edilmiştir.</p> <p>Ziya Paşa – Yeniliğin öncüsü olarak, Batılılaşma'nın temelini kuranlar arasında bulunmuştur. "Zafername" eserinden belli başlı kısımlar okutularak, eser değerlendirilir.</p> <p>Namık Kemal - Namık Kemal şiirlerinde yurt severliği ön plana çıkaran Tanzimat devrinin en önemli şairlerinden ve aydınlarından biri olarak açıklanır. Yurtseverlik ve özgürlük kavramlarını Türk edebiyatına ilk kez sokan şairdir. Yazmış olduğu eserleri Mustafa Kemal Atatürk'ü</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>3.1.1. Batılılaşma ile modernleşme arasındaki farkı veya yakınlığı bilir;</p> <p>3.1.2. Komedi türünde olan bir eserde toplumsal meseleleri görür.</p> <p>3.1.3. „Toplum için sanat“ görüşünü anlar</p> <p>3.1.4 Edebiyata giren yeni edebi türleri bilir, ayırt eder.</p> <p>3.1.5. Roman türüne geçilip ve örnek tanır.</p> <p>3.1.6. Döneme ait kullanılan dil üzerinde değerlendirilme yapılır ve Divan edebiyatı unsurları tartışır.</p> <p>3.1.7. Ottava – rima tarzı şiiri öğrenir.</p>

			<p>etkilemeyi başarmış olan bir edebiyatçıdır. Manzum ve mensur eserleri arasında “İntibah” romanının ön planda olduğu söylenir ve romandan belli başlı kısımlar okutularak, eser değerlendirilir. Toplum üzerine etkisi üzerine durulur ve öğrencilerden konu ile ilgili görüşler alınır.</p> <p>İbrahim Şinasi - Bir perdelik komedi tarzında yazılmış olan “Şair Evlenmesi” eseri okutulup, üzerinde yorum yapılır. Döneme ait günlük hayattaki düzen tartışılır ve Batılılaşma ile modernleşmenin Türk toplumuna etkisi üzerinde durulur. Telif hakkı almış ilk tiyatro oyunu olduğuna ilgi çekilir.</p> <p>Yöntemler: metin okuma, tartışma;</p>	
--	--	--	---	--

<p>3.2.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilecek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tanzimat her iki dönemini ayırt etmeli, eserlerindeki özellikleri bilmeli - Edebiyata giren yeni edebi türler öğrenilir ve tanıtılır. 	<p>Tanzimat'ın İkinci dönemi temsilcileri :</p> <p>Abdülhak Hamit Tarhan - "Makber" adlı şiirin yorumlanması yapılır.</p> <p>Kavramlar: Akım, romantizm, „sanat için sanat“ ve „toplum için sanat“</p>	<p>Etkinlik örnekleri:</p> <p>Proje çalışması olarak Tanzimat'ın birinci döneminin özellikleri telrarlanırken, ikinci dönemi de değerlendirilir, Toplum bilincini geliştirebilmek amacıyla edebiyattan destek alındığı, ilk yenilikçi ve Batılı eserlerin Tanzimat'ın birinci döneminde verildiği açıklanır. Tanzimat'ın ikinci döneminde sanatçılar, 'sanat için sanat' görüşünü destekler.</p> <p>1. Abdülhak Hamit Tarhan - Şair-i Azam olarak bilinen edebiyatçı, Romantizm'in etkisinde kalarak yoğun duygu yüklü, ölüm, hayat, tabiat, insanlık gibi konuları işlediği eserler verir.</p> <p>Makber başlıklı şiiri işlenir.</p> <p>Yöntemler: araştırma yöntemi; tümdengelim yöntemi, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolojik, diyalojik ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; karşılaştırma yöntemi; analiz ve sentez yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>3.2.1. Sanatın ne olduğunu açıklayabilir; 3.2.2. „Toplum için sanat“ görüşünü bilir; 3.2.3. Tanzimat'ın dönemlerindeki farklılıkları açıklayabilir. 3.2.4. Tanzimat döneminde Türk edebiyatına giren yeni edebi türleri farkeder.</p>
-------------	---	---	---	--

3.3.	<p>Öğrenci şunları yapabilecek:</p> <p>- Hiçbir akım eya edebiyata bağlı olmama, bağımsız kalma durumu öğretilir.</p>	<p>Dönemin bağımsız isimleri :</p> <p>Ahmet Mithat Efendi - “Muallim Felatün Bey ile Rakım Efendi” eserinin yorumlanması yapılır,</p> <p>Ahmet Vefik Paşa – “Zoraki Tabip” eserinin yorumlanması yapılır.</p> <p>Kavramlar: Fikir, görüş, Realizm, Natüralizm, tenkid (eleştiri), biyografya, düzyazı, deneme, inceleme,</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Ahmet Mithat Efendi'nin Felatün Bey ile Rakım Efendi romanından bir kısım okutulur, en başta dil değerlendirilir, sonra da konusu ile yorumlar yapıp tartışılır.</p> <p>Ahmet Vefik Paşa'nın Zoraki Tabip eseri üzerine tartışılır.</p> <p>Yöntemler: araştırma yöntemi; tümdengelim yöntemi, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolojik, diyalogik ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; karşılaştırma yöntemi; analiz ve sentez yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>3.2.1. Yeni edebi türler; düzyazı, deneme, tenkit, inceleme, biyografik eser, sözlük ve tiyatroyu hatırlar ve bilir.</p> <p>3.2.2. Roman türlerini öğrenir;</p> <p>3.2.3. Tiyatroyu tanır;</p> <p>3.2.4. Hikayenin unsurlarını bilir ve hikaye yazabilir.</p>
4.	Edebiyat-ı Cedide ve Fecr-i Ati			
4.1.	<p>Öğrenci şunları yapabilecek:</p> <p>- Türk edebiyatında Batı'nın etkisini farkedebilecek şekilde bu döneme ait edebi unsurları görebilme ve yorumlama</p> <p>- Edebiyat-ı Cedide veya Servet-i Fünun dönemine ait eserlerde</p>	<p>İçerik ve kavramlar :</p> <p>Edebiyat-ı Cedide</p> <p>1. Tevfik Fikret- “Sis” ve “Mai Deniz” şiirleri yorumlanır,</p> <p>2. Halit Ziya Uşaklıgil – “Mai ve</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Bu dönem edebiyatla ilgili bir sunum gösterilir bu şekilde edebiyatta dönem dönem oratay çıkan değişiklikler kıyaslanır.</p> <p>Tevfik Fikret – Manzum eser veren edebiyatçının şiirlerinden</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>4.1.1. Roman türlerinden psikolojik konulu olanları inceleyebilir;</p> <p>4.1.2. Eser analizi yanısıra, konu ve kavram analizi yapabilir.</p>

özellikleri tanımak		<p>Siyah” eseri yorumlanır,</p> <p>3. Mehmet Rauf- “Eylül” Romanı yorumlanır.</p> <p>Kavramlar: Hürriyet, medeniyet, parnasizm, sone, psikoloji.</p>	<p>örnekler okunarak konu, yapı ve dil kapsamında incelenir.</p> <p>Sis ve Mai Deniz şiirleri işlenir.</p> <p>Halit Ziya Uşaklıgil – gazete ve dergi kavramlarından hareket edilerek, tefrika edilen eserlerine değinilir ve kaleminden çıkan romanlarındaki dilde sadeleşme konusundaki çabası üzerinde durulur.</p> <p>Mai ve Siyah eseri işlenir.</p> <p>Mehmet Rauf – Romanlarındaki psikolojik unsurlar üzerine durularak, öğrencilerden Türk edebiyatında mevcut olan diğer psikoloji konulu romanları hakkında bilgi toplamaları istenir.</p> <p>Eylül romanı üzerine durulur.</p> <p>Yöntemler: araştırma yöntemi; tündengelim yöntemi, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolojik, diyalojik ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; karşılaştırma yöntemi; analiz ve sentez yöntemi.</p>	
---------------------	--	---	---	--

4.2	<p>Öğrenci şunları yapabilecek:</p> <p>- Fecr-i Ati dönemine ait eserlerde özellikleri tanımak</p>	<p>Fecr-i Ati</p> <p>1. Ahmet Haşim- "Piyale ve Merdiven" şiirlerinin yorumlanması yapılır.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Edebi akımların özelliklerinden hareket ederek, Edebiyat-ı Cedide fikir akımına karşılık ortaya çıkan Fecr-i Ati'yi inceleyip, ortaya konulan yenilikler incelenir.</p> <p>Ahmet Haşim – Sembolizm'in öncülerinden biri olan yazarın eserlerindeki sembolik unsurlar üzerine durulur.</p> <p>Göl Saatleri eseri ile ilgili bilgi toplanıp, gruplar halinde sunum hazırlanır.</p> <p>Piyale ve Merdiven şiirleri işlenir.</p> <p>Yöntemler: araştırma yöntemi; analiz ve sentez yöntemi, kıyaslama yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>4.1.1. Sembolik unsurları tanımlar ve şiirdeki sunumu incelenir;</p> <p>4.1.2. Eser analizi yanısıra, konu ve kavram analizi yapabilir.</p>
4.3	<p>Öğrenci şunları yapabilecek:</p> <p>- Hiçbir akıma bağlı kalmadan, fikir özgürlüğü ile kendi tarz ve görüşünü sunabilme.</p>	<p>İçerik ve kavramlar :</p> <p>Dönemin bağımsız isimleri</p> <p>1. Ahmet Rasim</p> <p>Kavramlar : Gezi ve seyahat</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Ahmet Rasim – Okuma kitabında yer alan Plevne Yolunda isimli yazısı okunup, üzerinde durulur ve incelenir. Gezi ve seyahat türü örneklerinden bahsedilir.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>4.1.1. Gezi ve hatıra türleri arasında var olan farklılığı görür;</p> <p>4.1.2. Gezi ve hatıra türünde hikaye yazabilir.</p>

5.	Milli Edebiyat ve Milli Mücadele Dönemi Edebiyatı			
5.1.	<p>Öğrenci şunları yapabilecek:</p> <p>- Milli edebiyatın ana unsurları işlenir ve milli duygu uyandırılır;</p>	<p>İçerik ve kavramlar :</p> <p>Milli Edebiyat</p> <p>1. Mehmet Emin Yurdakul</p> <p>2. Ömer Seyfettin-</p> <p>3. Mehmet Akif Ersoy</p> <p>4. Yahya Kemal Beyatlı</p> <p>Kavramlar : Dernekçilik, akademik faaliyet, İslamcılık, memleket</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Türk edebiyatı devirleri tekrarlanır ve Cumhuriyet sonrası ortaya çıkan edebiyata gelmeden önce Batı etkisi ile harmanlanan bu dönem incelenir ve kısmen tekrarlanır.</p> <p>Mehmet Emin Yurdakul – Şiirde hece vezni üzerine tartışma açılır. Hece vezni ile yazmış olan şiirler üzerine durulur. Bunlar arasında yazılmış oldukları döneme ait özellik taşıyıp taşımadıkları konusuna değinilir. Öğrencilerden görüş alınır ve Mehmet Emin'in verilmiş olan örneklerinden biri</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>5.1.1. Milli duyguyu tanır ve tanımlar;</p> <p>5.1.2. İstiklal Marşı üzerine daha geniş kapsamlı bilgi edinir</p> <p>5.1.3. Ülkemizde yetişen edebiyatçılarımızı tanır ve eserleri üzerine bilgi sahibi olur.</p> <p>5.1.4. Konuda Batıcılık, modernleşme yanısıra İslamcılık kavramını ve döneme ait İslami konuyu ve akımını da tanır ve bilir.</p> <p>5.1.5. Şiirde hece ile aruz vezni üzerine bilgisini geliştirir.</p>

			<p>incelenir.</p> <p>Ömer Seyfettin - Hikaye ve hikayecilik kavramları üzerinde durulur. Hikaye ile roman arasındaki benzerlik ve farklılıklar dile getirilir. Ömer Seyfettin'in hikayelerinden en az üçer tane okunması istenir ve konu ile dil üzerine tartışma açılır.</p> <p>Özellikle Kaşağı isimli hikayesi işlenir.</p> <p>Mehmet Akif Ersoy - Daha önceden ödev olarak verilmiş olan İstiklal Marşı incelemesi çalışma sonuçları ile öğrencilerden bilgi istenir. İlkokulda genellikle ezberden öğrenilmesi istendiği için, hatırlayanların derste okuması istenebilir.</p> <p>Mehmet Akif'in İstiklal Marşı'nın dışında Safahat adı altında yedi ciltten oluşan eseri olduğu vurgulanarak ve makalelerinden örnek te verilir.</p> <p>Bülbül şiiri üzerine durulur.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Yahya Kemal Beyatlı – Öğrencilerden Üsküp doğumlu olan ve kendilerinin tanıdıkları edebiyatçılar sorulur.</p> <p>Yahya Kemal Beyatlı ile ilgili bildiklerini paylaşmaları istenir. Bu şekilde bilgilerindeki boşluklar onlardan alınan bilgiler ile doldurulup, edebiyatçının şiirlerinden örneklerle tamamlanır.</p> <p>Aruz vezni üzerine durularak, hece ile aruz vezni arasındaki farklılıklar işlenir.</p> <p>Sessiz Gemi ve Açık Deniz isimli şiirleri üzerine durulur.</p> <p>Yöntemler: Araştırma yöntemi; tümdengelim yöntemi, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolojik, diyalojik ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; karşılaştırma yöntemi; analiz ve sentez yöntemi.</p>	
--	--	--	---	--

5.2.	<p>Öğrenci şunları yapabilecek:</p> <p>- Mülakat yapıp bunu yazıya dökülebilmek.</p>	<p>Milli Mücadele Dönemi</p> <p>1. Halide Nusret Zorlutuna, Ruşen Eşref Üneydın</p> <p>Kavramlar : Mücadele, mülakat, önder</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Milli Edebiyat ve Milli Mücadele dönemi edebiyatı kıyaslanır. Hazırlanmış sunum gösterilir ve milli edebiyatta akışın nasıl olduğu üzerine durulur.</p> <p>Halide Nusret Zorlutuna,manzum eser temsilcisi, Ruşen Eşref Üneydın mensur eser temsilcisi olarak işlenir, Okuma kitabında yer verilmiş örneklerden hareket edilerek eserler, analiz edilir ve incelenir.</p> <p>Yöntemler: Araştırma yöntemi; analiz ve sentez yöntemi, kıyaslama yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>5.2.1. Edebiyat akımı ile milli mücadele fikrini ayırt eder;</p> <p>5.2.2. Mücadeleyi yorumlar;</p> <p>5.2.3. Mülakat yapabilecek şekilde kalemını kullanır;</p>
------	---	---	--	--

6.	Medya okuryazarlığı			
6.1.	<p>Öğrenci şunları yapabilecek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Medyanın (televizyon ve sosyal medya) rolünü algılamak ve içinde yer alan içerikler konusunda görüş yaratabilmek. 	<p>Kitle iletişim araçları :</p> <p>Günümüzün bir aracı olarak televizyon; şov türleri, haberler, özel haberler, sahte haberler, röportajlar.</p> <p>Bir araç olarak televizyonun ve bir araç olarak sosyal ağların rolleri ve etkileri.</p> <p>Medyadan gelen bilgilerdeki önyargılar, basmakalıp konular ve manipülasyonlar.</p> <p>Medyadan / sosyal ağdan gelen bilgilerin yapısının bozulması – bilgideki önyargı algısı.</p> <p>Kavramlar: haberlere özel, sahte; bilginin yapısızlaştırılması, bilgide önyargı, röportaj</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>İletilen haberin / bilginin özünü anlama, yorumlama ve buna ilişkin tartışmaya yönelik alıştırmalar; Bilginin / bilginin aktarılma şekline ilişkin kişisel görüş ve görüşlerin ifade edileceği tartışmaların temeli olarak videoların kullanılması.</p> <p>Karşılaştırmalar: sosyal medya ve TV medyası; bilginin rolü ve nesnelliği, ulusal, kültürel ve kişisel bağlamdaki bilgiler konusunda farkındalık geliştirmek; Medyanın değerleri, etkileri, yorumlanması ve kontrolü.</p> <p>Yöntemler: Etkileşimli iletişim yöntemi (monolojik, diyalojik ve konuşmaya dayalı – sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; karşılaştırma yöntemi; analiz ve sentez yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir :</p> <p>6.1.1. Haber türlerini belirleyebilir;</p> <p>6.1.2. Medyanın kamuoyu oluşturmadaki rolünü ve etkilerini açıklar;</p> <p>6.1.3. Televizyonda veya sosyal ağda yayınlanan farklı türdeki bilgileri analiz edebilir;</p> <p>6.1.4. Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'ndeki medya kültürünün durumunu değerlendirir ve bu konu üzerinde tartışır.</p>

6.2	<p>- Başarılı iş operasyonları için reklamcılığın işlevlerini ve önemli bir bölüm olarak rolünü algılamak ve açıklamak;</p> <p>- Reklam mesajlarının içeriği konusunda tavır almak.</p>	<p>Reklam Reklam türleri</p> <p>Kavramlar: Reklam, reklamcı, tüketici</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Öğrencilerin gruplar halinde organize edildiği ve kendilerine bir reklam tasarlama, yaratma ve sunma görevinin verildiği alıştırımlar. Bir sınıftaki gömülü reklam mesajları içeren bir televizyon programının simülasyonu.</p> <p>En iyi reklam mesajının oluşturulması için iç rekabet.</p> <p>Yöntemler: Etkileşimli iletişim yöntemi (monolojik, diyalojik ve konuşmaya dayalı – sözlü ve yazılı), kanıtlanabilirlik yöntemi.</p>	<p>6.2.1. Reklamı ve onun medyadaki ve iş operasyonlarındaki işlevini tanımlar;</p> <p>6.2.2. Bir reklam mesajı oluşturabilir ve sunumunu yapabilir</p> <p>6.2.3. Medyadan gelen güncel reklam mesajlarını tartışır.</p>
-----	---	---	---	--

<p>Öğrenci başarılarının değerlendirilmesi</p>	<p>Değerlendirme sürekli bir süreçtir ve öğrenci başarısı hakkında kapsamlı bilgi sağlamayı amaçlar. Değerlendirmenin işlevi, neyin başarıldığını özetlemektir, ancak bunu iyileştirme yönündedir. Bu anlamda öğrencileri değerlendirmenin amacı, onlara bilgilerinin gerçek durumunu göstermek ve daha da kalıcı derinleşmeleri için onlara yön vermektir. Somut ve güvenilir bir değerlendirme yapabilmek için, belgelenen bilgilerin düzenli olarak toplanması gerekmektedir. Böyle bir yaklaşım, öğrenmede sürekliliği ve öğrencilerin sürekli katılımını ve devamlılığını sağlar. Öğretmen öğrencilerine değerlendirme kriterlerini açıklar ve okuma yılı boyunca tutarlı bir şekilde bunlara bağlı kalır. Öğrencilerin ölçme ve değerlendirmelerinin sözlü kısmına atıfta bulunan araçlar, öğretmen tarafından sorulan soruların cevapları, bir eserin işlenmesi sırasında yöneltilen sorular, okumalar, ayrıca dil içeriği, belirli konularda sözlü sunumlar, çalışma ve okumadaki bazı sorunlu sorulara ilişkin görüş ve tutumlar sunma, edebi eserleri toplumsal, tarihsel ve edebi bağlamda tartışma, ödev, etkinlik ve derse katılım. Yazılı değerlendirme araçları, yazılı çalışmalarla, nesnel bilgi testleri ile, yetenek testleri ile, özellikle öğrencilerin kendi bireysel ifadeleri aracılığıyla öğrendiklerini uygulayacakları bağımsız öğrenci metinleri - denemelerle bağlantılıdır. Öğrenciler başarıları için sayısal bir not alırlar.</p>
<p>Edebiyat ve diğer kaynaklar</p>	<p>Eğitim ve Bilim Bakanlığı ve diğer öğrenme kaynakları tarafından onaylanan ders kitabı ve kılavuzlar.</p>
<p>Öğretim programı uygulamasının başlaması</p>	<p>2023/2024 akademik yılı</p>
<p>kurum/programın sunucusu</p>	<p>Eğitimi Geliştirme Bürosu (EGB)</p>
<p>Потпис и датум на донесување на наставната програма</p>	<p>бр. 13-9937/2 25.09.2023 година</p> <p>Министер за образование и наука, Ministër i Arsimit dhe Shkencës,</p> <p>Doc.Dr. Jeton Shaqiri</p> <hr/>
<p>Датум на ревизија</p>	